NAJER FOLKSBLAT
Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 233 | Łódź, Poniedziałek, 12 października 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, מאָנטאָג פ' נח כ"ו תשרי תרצ"ז | 14-טער יאָהרגאַנג

היינט–סוף פון שטרייק

דער אראבישער הויפט-ראט אויפגעפאדערט צוצוטרעטען צו דער ארבייט

דערווייל זענען פארגעקומען נייע טעראריסטישע אקטען

יודישע אגענץ נאך נישט בעקומען קיין סערטיפיקאטען אויפן קומענדיגען שעדיול

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)
אין ארץ ישראל ווערען געמאכט אלע פארבערייטונגען אפצושטעלן היינט שטרייק. **ס'איז שוין פערעפענטליכט געווארען דער אויפרוף פון אראבישען הויפט-ראט, וועלכער פאדערט אויף צוריקצוגעהן צו דער ארבייט** און פאר דעם אפריכטען תפילות אין די מנושעטען. דער אויפרוף גיט אפ כבוד פאר די געפאלענע אראבער און קאמף פאר די אראבישע אינטערעסען.

געקומען א שיסעריי, וועלכער איז ארויסגערופען געווארען דורך די אראבישע טעראריסטען. ס'איז אויך פארגעקומען א שיסעריי נעבען קרית-ענבים און עטרות, היינער איז נישט פערוואונדעט געווארען.
די טעראריסטען האבען אויסגעריסען 3000 בוימער אין כפר סירקין.
דער מיליטערישער לאגער פון בית-לחם איז בעשאסען געווארען דורך טעראריסטען, דאס מיליטער האט געענטפערט מיט פייער, 2 אראבער זענען דער־הרג'עט געווארען.

ירושלים. 11 (יט"א טעלעגראפיש)
נאכ'ן בעזעצן אלע וויכטיגע סטראטעגישע פונקטען אין לאנד, האט דאס ענגלישע מיליטער גענומען אפרייניגען דאס לאנד פון טעראריסטישע באנדעס. די 16-טע בריגאדע האט ארומגערינגעלט דעם גאנצען שטח פון טול-כרם, וועלכער איז דער צענטער פון די טעראריסטען און ארעסטירט פערשידענע גרופען. דארט ווערט אייך געזוכט חשר אנ־פיהרער פון די טעראריסטען קאוזי קאוקאדזשי.

לאנדאן, 11 (יט"א טעלעגראפיש)
אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען, וועלכע האבען זיך פערשפרייט, **אז די יודישע אגענץ האט שוין בעקומען פון דער ארץ ישראל רעגירונג א טייל סערטיפיקאטען אויפן שעדיול פון קומענדען האלבען יאהר האט די יודישע אגענץ אפגעלייקענט די דאזיגע ידיעה.**

די היינטיגע ,,חדשות אחרונות'' טיילט מיט, אז דער אראבישער הויפט-ראט האט געשטעלט א בעדינג פארן אפשטעלען דעם שטרייק צו בעפרייען אלע אינטערנירטע אין קאנצענטראציאנס-לאגער אין סאראפאנד.

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)
אין היינטיגען לייט-ארטיקעל שרייבט דער ,,פאלעסטיין טיימס'' וועגען דער לאגע אין ארץ ישראל. די צייטונג שרייבט, אז די אראבישע פיהרער האבען ארויסגעוויזען פיל חכמה ווען זיי האבען אפגעשטעלט דעם שטרייק לויט דער עצה פון די אראבישע מלכים. **ס'איז אבער א ספק, צי די טעראריסטען וועלען פאלגען און אפשטעלען דעם טעראר.** די לאגע האט אבער אנגענומען א פאזיטיווע ווענדונג. דאס מיליטער וועט האפען די מיטווירקונג פון די רוה-שטרעבענדער בעפעלקערונג און וועט בעהערשען די לאגע.

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)
טראָץ דעם, וואס היינט, מאנטאג דארף זיך אפשטעלען דער שטרייק און די טעראר-אקציע, **זענען היינט נאטירט געווארען א גאנצע רייה נייע אנפאלען און טעראר-אקטען.**
אויף א גאס אין ירושלים איז היינט פערוואונדעט געווארען דער 29-יעהריגער לעהרער פון חיפה חיים קוטנער, וועלכער איז געקומען אויף א בעזוך צו זיינע עלטערן.
אויף דער גרענעץ פון יפו און תל-אביב איז פאר

פערשארפטער אויסנאהמס-צושטאנד אין חברון

די איינוואוינער קענען פערלאזען זייערע וואוינונגען נאר 2 שעה אין א מעת-לעת

ירושלים, 11 (יט"א טעל.)
אין חברון איז היינט איינגעפיהרט געווארען פערשארפטער אויסנאהמס-צושטאנד די איינוואוינער קענען נאר פערלאזען די וואוינונגען אין פערלויף פון 2 שעה אין מעת-לעת, כדי צו מאכען די נויטיגע איינקויפען, א חוץ דעם איז אויף חברון ארויפגעלעגט געווארען א קאלעקטיווע שטראף פון 1000 פונט, די שארפע רעפרעסיעס זענען איינגעפיהרט געווארען צוליב די לעצטע אנפאלען אין און ארום חברון אויף ענגלישע מיליטערישע פאטרולען.

מאנדאטען-מאכט האט גארנישט געטון

כדי צו ברענגען צו א פערשטענדיגונג צווישען יודען און אראבער

ניו־יארק, 11 (יט"א טעל.)
ענדיגענדיג זיין סעריע ארטיקלען וועגען ארץ-ישראל שרייבט סענאטאר קאפלענד, אז לארד באלפור איז געווען גערעכט יוען ער האט געזאגט, אז פאר די אינטערעסען פון באהענטע מזרח וואלט געווען בעסער יוען דער מאנדאט איבער ארץ-ישראל וואלט איבערגעגעבען געווארען די פעראייניגטע שטאטען. אמעריקא האט זיך נישט געקענט דעקען דערמיט וואס זי קען נישט נעהמען אויף זיך אזא פעראנטווארטליכקייט, ס'איז אבער די פליכט פעסט צושטעלען, אז די מאנדאטען-מאכט האט גארנישט געטון צו ברענגען צו א פערשטענדיגונג צווישען יודען און אראבער וועגען א פרידליכען צוזאמענלעבען.

,,אין א"י איז נאך פערהאן ארט פאר מיליאנען יודען"

ניו-יארק. (יט"א). אין דעם צעהנטען ארטיקעל פון סען. קאפלענדס ארטיקלען 1 סעריע אין דער הויפט - פרעסע, אנאליזירט ער, אויפן סמך פון סטאטיסטישע ציפערען, דעם בעפעלקערונגס-וואוקס פון א"י, און קומט צו פאלגענדען אויספיהר:
מיט זייערע דערגרייכונגען אין א"י האבען די יודען בעוויזען, אז אין א"י — צו וועלכען עס מוז אויך צוגערעכענט ווערען דער עבר-הירדן — איז פאראן גענוג ארט פאר ווייטערע מיליאנען יודען, בתנאי אז די בריטישע רעגירונג זאל אויספיהרען די בעשטימונגען פון מאנדאט און ווי ווייט מעגליך מאכען די נויטיגע ערלייכטערונגען פאר חשר יודישער אימיגראציע.
סען. קאפלענד וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער אמעריקאנער סענאטארען - דעלעגאציע קיין א"י פאראנאכאלם אויך, אויפן גרונד פון סטאטיסטישע ציפערען, די גרויסע נוצען וואס די אראבישע בעפעלקערונג ציהט פון יודישע אויפבוי ווערק אין א"י.

מאסען-איינוואנדערונג פון אראבער קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 11 (יט"א טעל.)
די לעצטע צייט בעמערקט זיך א פערשטארקטע איינוואנדערונג קיין ארץ-ישראל פון אראבער, וועלכע קומען פון חירון און פון עבר-הירדן, די איינגעוואנדערטע בעזעצען זיך סירוב אין חיפה.

אויפגעריסען היילען אין די בערג ארום נזרת

ירושלים (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס די נאפט-רעהרען פון חשר ,,איראק פעטראלעאום קאמפאני'' ווערען כסדר בעשעדיגט דורך טעראריסטען, האט דאס מיליטער, וואס סטאציאנירט אין עפולה, אויפגעריסען מיט דינאמיט אלע היילען אין די בערג ארום נצרת, וואו די אראבישע טעראריסטען פלעגען זיך אויסבעהאלטען.

,,פאר יודען דער אריינפאהר פערבאטען''

פערשטארקטע אנטי-יודישע אקציע אין דייטשלאנד

בערלין, 11 (יט"א טעל.)
די אנטי-יודישע אקציע אין דייטשלאנד פערשטארקט זיך מיט יעדען טאג.
דער ,,שטירמער'' מעלדעט, אז ביי די גרעניצען און אויף די וואקזאלען פון פערשידענע שטעט און שטעטלעך זענען ווידער ארויסגעהאנגען געווארען גרויסע פלאקאטען מיט אויפשריפטען ,,פאר יודען איז דער אריינפאהר פערבאטען'', ווי בעקאנט זענען די דאזיגע אויפשריפטען בעזייטיגט געווארען.

דער שווערגעטראפענער פאמיליע מאראקא צוליב'ן טויט פון אונזער זעהר געאכטעטען שעף
נ"ע בנימין יוסף מאראקא
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל. זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאס פערסאנאל פון דער פירמע
ב. י. מאראקא און זיהן
לאדז, נאוואמיעסקא 8

בעזייטיגט אמעריקאנישען באמטען

פאר ארגאניזירען אנטיסעמיט. גרופען

וואשינגטאן, 11 (יט"א טעל.)
א בעאמטער פון אויסערן-מיניסטעריום הוּבערט עלדרעד, איז בעזייטיגט געווארען פון זיין אמט, ווייל ער האט אין די אמטס-שעהן זיך פערנומען מיט ארגאניזירען מיליטערישע פארמאציעס פון אנטיסעמיטישען כאראקטער.

זונטאג, דעם 11 אקטאבער 1936 איז געשטארבען נאך קורצע און שווערע ליידען
נ"ע צבי (הירש) ב"ר אהרן ז"ל שאפאוואל
אין עלטער פון 59 יאהר.
די לוי' קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 12 ד. ח. 3 א זייגער נאכמיטאג פון טהרה-הויז, וועגען וואס ס'טיילט מיט אין גרויס צער
די פערבליבענע פאמיליע.

קאמוניסטישע דעמאנסטראציע אין לאנדאן

אלס ענטפער אויף דער פאשיסטישער מאניפעסטאציע

לאנדאן, 11 (ספ. טעל.)
אלס ענטפער אויף דער מאניפעסטאציע פון די פאשיסטען פאריגען זונטאג, האבען די קאמוניסטען היינט איינגעארדענט א צוג פון עטליכע טויזענד פערזאן איבער די ארימע קווארטאלען פון לאנדאן, נאכ'ן צוג זענען נאכגעגאנגען 2000 פאליציאנטען, ס'איז געקומען צו צוזאמענשטויסען צווישען די קאמוניסטען און פאשיסטען, עטליכע צעהנדליג פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען. די פאשיסטען האבען אויסגעהאקט די שויבען אין איניגע יודישע געשעפטען.

פראנצויזישע ראדיקאלען בלייבען טריי דעם פאלקס-פראנט

פרעמיער בלומס רעדע אין לענס

אנזשערס, 11 (ספ. טעל.)
אויף א באנקעט פון די ראדיקאלען האט מי־ניסטער שאטאן געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלעהרט: „אלע ראדיקאלען, אפילו די געמעסיגסטע זענען מספים ווייטער מיטצואר־בייטען לאיאל מיט דער רעגירונג. ווענע פרעמיער בלום האט שאטאן זיך ארויסגעזאגט מיט דער גרעסטער אנערקענונג.
ס'קען נישט זיין קיין רייד, האט דער מיניס־טער געענדיגט, וועגען ברעכען דעם פאלקס-פראנט“.

פאריז, 11 (ספ. טעל.)
פולק. דע-לא-ראק האט היינט געהאלטען א רעדע פאר 100 פאשיסטען, אין וועלכע ער האט געזאגט: „פאר די מיטגלידער פון דער פארטיי איז געקומען די שעה פון איבערגעהען צו מעשים, מיר ווילען פערגיסען בלוט, אויב דאס וועט נויטיג זיין, מיר שטרעבען אבער נישט צו פערגיסען קיין איין טראפען בלוט, אויב דאס וועט ניקש נויטיג זיין.

לענס, 11 (ספ. טעל.)
פרעמיער בלום האט געהאלטען א רעדע פאר 50 טויזענד פערזאן אויפ'ן ספארט-סטאדיאן, ער האט געזאגט, אז ס'זענען ערפילט געווארען אלע הבטחות פון דער רעגירונגס-דעקלאראציע ווי דער 40-שעהדיגער ארבייטס-וואך, עמעריטורען פאר ארבייטער א. א. וו.

דער פרעמיער האט נאך געזאגט וועגען נייע רעפארמען וועלכע זאלען איינגעפיהרט ווערען. ער איז שארף ארויסגעטרעטען געגען דעם אגיטאציע איינצופיהרען מחלוקת צווישען פויערים און ארבייטער.
מיר זענען נישט קיין רעגירונג, האט בלום געזאגט, איינצופיהרען דעם פראגראם פון דער סאציאליסטישער פארטיי, נאר צו רעאליזירען דעם פראגראם פון פאלקס-פראנט.

פייערונג לכבוד דעם ווארשאווער וואיעוואדע יאראשעוויטש

ווארשא, 11 (טעל.)
היינט איז אין ווארשא פארגעקומען א פייערונג לכבוד דער 10-יעהריגער טעטיגקייט פון וואיע־וואדע יול. יאראשעוויטש אלס ווארשאווער רעגירונגס קאמיסאר.
דעם רעגירונגס-קאמיסאר איז איבערגעגעבען געווארען א טשעק אויף 30 טויזענד זלאטיס צו בויען אן אעראפלאן אויפ'ן נאמען פון יאראשע־וויטשען.

קאנפערענץ פון „פועלי-ציון“ אין אמעריקא

ניו-יארק, 11 (יט"א טעל.)
אין דעטראיט האט זיך געעפענט די 14-טע קאנפערענץ פון די אמעריקאנער פועלי-ציון.

166 פערוואונדעטע ענגלישע זעלנער פון ארץ-ישראל

אלעקסאנדריא, 11 (ספ. טעל.)
די שפיטאל-שיף „מען“ האט געברענגט פון פאלעסטינא 166 פערוואונדעטע ענגלישע זעלנער.

אוקראינישער ארציבישאף בוטשקא

האט פערעפענטליכט א בריף וועגען דער יודען-פראגע

לעמבערג, 11 (טעל.)
אין מזרח-גאליציען האט געמאכט א שטארקען איינדרוק דער בריף וואס איז היינט אפגעדרוקט געווארען אין דער אוקראינישער צייטונג „דילא“ פון אוקראינישען ארציבישאף קוטשקא. דעם דאזיגען ארציבישאף האט מען געהאלטען פאר א יודען־פריינד. ווייל מיט א צייט צוריק האט ער געגעבען אן אינטערוויו א יודישען זשורנאליסטען און זיך דעמאלט שארף ארויסגעזאגט געגען יודען־רדיפות און אנטיסעמיטיזם.

אין נעכטיגען בריף זיינעם ערקלעהרט דער ארציבישאף, אז ער האט קיין שום אינטערוויאו נישט געגעבען און אז ער נעהמט נישט אין שוץ די יודען, אז וועט זיי שיצען ערשט דעמאלס ווען זיי וועלען זיך אלע אויסשמדען און אננעה־מען דאס קריסטענטום, מען רעכענט, אז דער דאזיגער בריף איז פערעפענטליכט געווארען אין טער א שארפען דרוק פון די רעכטע אוקראינישע ארגאניזאציעס.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער · שוועכע-בע הא[illegible]נדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

אנהויב 4, 6, 8 און 10 אוונט.
אין יודישען פילם
מאלי פיקאן
יודל מיט'ן פידעל
פרייזען פון 80 גר. אן.

EUROPA
לעצטע טעג!

Dr. med.
J. Schlosser
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30, tel. 122-16.
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 4—7 אווענד.

ווילסטו פערקויפען א ניימאשין
און ערצילען
דעם העכסטען פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

דער שווערגעטראפענער פאמיליע שולמאן
אין זייער גרויסען צער, צוליב דעם טויט פון זייער ליבע אונפער־געסליכע פרוי און מוטער
נ"ע מרים
דריקן אויס דעם טיפסטן ביילייד.
מ. רובינשטיין און פרוי

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך
פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R.Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
גערענקט פראנט II שטאק.

אונזער הארציגסטען מיטגעפיהל דעם
אנפיהרער פון י. א. פ. א. פ.
חבר מארק יווילער
צוליב'ן טויט פון זיין
פרוי
טרופע נחמה, קאריש. חאש
און דירעקציע פון
לאדזער „פילהארמאניע“.

אונזערע לאנגיאהריגע פרעזידיום-מיטגלידער
ה' פייטעל לאנדאו און זיין פרוי לעאניע
צוליב'ן טויט פון איהר שוועסטער
נ"ע פעריציע ראטהויב
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
המקום ינחם אותם בין שאר אבלי ציון וירושלים.
פערוואלטונג פון אינטערנאט
פאר יודישע קינדער און פערמע
אין העלענובעק.

Dr, med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער. סיפילים און הויט · קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען,
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

St. Felczer
H. NEUMARK
צוריקגעקעהרט
28 פאלודניאווא 28
טעל. 163-46
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 2—4 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע ה"נ"ת.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
145 פיעטריקאווער
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אוו.

לעבער
[illegible]
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

DR.
J. HERSZFINKIEL
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאזנא 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין דער לעטשניצע „פאמאץ“ אלעקסאנדראווסקא 1.

ד"ר ל. שיפמאן
צוריקגעקעהרט
64 זאכאדניא 64
טעל. 106-72
פראנט 2-טער שטאק.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכט. און פון 6—9 אוו.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
[illegible] שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט-
און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-45
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענד
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגי־שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט,
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אווענט

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער. סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון
Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט
ביי דער קליניק אין טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8—1 בייטאג

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.
דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
אין פון 12 ביז 1 בייטאג.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
Józef Imich
ספעציאליסט פאר האלז, נאז און אויערן-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
MONIUSZKI 1, tel. 20-997.

Lekarz - Dentysta
F. Baruchin
Sródmiejska 25
נעהמט אן פון 3 ביז 7 נאכמיטאג

Dr. med.
P. KOTOK
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5-7 wiecz.
Zeromskiego 44, tel. 114-25
POWRóCIŁ.

Lekarz-Dentysta
J. KARMAZYN
ספעציאליסט פאר צאהן-כירורגיע
Południowa 2,
tel. 114-36.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA“
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

קאַמפּעז אין אָוויעדאָ

די אויפשטענדיגע ארויסגעשטויסען פון א האלבע שטאט

מ א ד ר י ד, 11 (ספּ. טעל.)

פון אָוויעדאָ מעלדעט מען, אז די בערג-אַרבייטער האָבען פאַרנומען דעם אַמעריקאַנער פּלאַץ, די קאַמפּען קומען פאָר אין מיטען שטאָט. די רעגירונגס-עראָפּלאַנען האָבען פערהאַלטען א שטאַרקע אויפשטענדיגע אַפּטיילונג, וועלכע איז געגאַנגען צו-הילף פון אָוויעדאָ. אין דער אַפּטיילונג האָבען זיך געפונען 60 אויטאָס מיט לעבענס-מיטעל און געוועהר, די גאַנצע אַפּטיילונג איז פערניכטעט געוואָרען, די קאַמפּען אין אָוויעדאָ זענען זעהר פערביטערטע.

מ א ד ר י ד, 11 (ספּ. טעל.)

נאָך דער זיצונג פון קאַבינעט-ראַט איז פערעפענטליכט געוואָרען א קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אז נעבען סאַן-גאַטין האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער אַרומרינגלענדיג דעם שונא איהם אַנגעטאַכט שווערע פערלוסטען.

אויפ'ן הויפּט-פראָנט קומען פאָר שווערע קאַמפּען, נעבען מעדלען זענען אַפּגעשטויסען געוואָרען 2 שוואַדראָנען פון שונא'ס קאַוואַלעריע, איבערלאָזענדיג 30 טויטע און פערוואונדעטע.

שבת אינדערפריה האָבען רעגירונגס-עראָפּלאַנען באָמבאַרדירט די פּאָזיציעס פון די אויפשטענדיגע. 2 א זייגער האָבען די אויפשטענדיגע געמוזט פערלאָזען א טייל פון די פּאָזיציעס, וועלכע זיי האָבען פערנומען. ס'איז אַפּגעטומען געוואָרען ביי די אויפשטענדיגע די שטאָט סאַן-מאַרטין דע וואַלדע אינגלעסיאַס.

מ א ד ר י ד, 11 (ספּ. טעל.)

דער פאָלקס-טריבונאַל האָט פערמשפּט צום טויט פאַרן אַנטייל נעמען אין אויפשטאַנד דעם גענעראַל באַבע נאַרציאַ אַלדאַווע, מאַיאָר אַנטאָניאָ פּעליציער, פּאָלק. אַסודאַ, קאַפּיטאַן באַגע מעסאַראַמעראַ און 3 אָפיציריען.

מ א ט ק ו ו א 11 (ספּ. טעל.)

„טאַס" אַגענטור מעלדעט, אַז די זאַמלונג פון פרויען און קינדער פון רוסלאַנד פאַר די שפּאַנישע קעמפער האָט געגעבען איבער 26 מיליאָן רובל, היינט איז אַפּגעגאַנגען פון אָדעס די פירטע שיף מיט א לאַדונג פון 2500 טאָן לעבענס-מיטעל קיין שפּאַניען.

וועגען וואָס מעלדען די אויפשטענדיגע

ר א ב א ט, 11 (ספּ. טעל.)

לויט'ן קאָמוניקאַט פון דער הויפּט-קוואַרטיר אין בורגאָס האָבען די עראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע געטאַטען באָמבאַרדירט די באַהן-ליניע מאַדריד—מראַנטוועגלי. אין דער געגענד פון אָוויעדאָ האָבען אַפּטיילונגען פון רעגירונגס-מיליטער, וועלכע זענען געקומען פון גיעדא געפּרובט אַריינצומאַרשירען אין דער שטאָט. זיי זענען אָבער אָפּגעשטויסען געוואָרען נעבען קאָרדאָווא איז די שטאָט אַנדויאַר ווידער פערזאָרגט געוואָרען מיט לעבענס-מיטעל דורך עראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע.

די ראַדיאָ-סטאַנציע אין וואַלאַדאָליד מעלדעט, אז 20 עראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע האָבען נעכטען באָמבאַרדירט דאָס פליה-פעלד אין מאַדריד.

ב ו ר ג אָ ס, 11 (ספּ. טעל.)

די הויפּט-קוואַרטיר פון די אויפשטענדער אין וואַלאַדאָליד מעלדעט: אין ראַיאָן פון מאַלאַגאַ האָט דאָס מיליטער פון קאַדיקס פערנומען מאַאַילוואַ, 10 קילאָמעטער פון פּאָרט עסטאַפּאָנא, אויפ'ן צפון פראָנט פון סעראַ קרעדאַ האָט דאָס מיליטער אַפּגעהאַלטען א זיג, די צוגרייטונגס-אָפּעראַציעס צו דער אָפענסיווע אויף מאַדריד זאָלען היינט פערענדיגט ווערען.

פ אַ ר י ז, 11 (ספּ. טעל.)

די צאָהל שפּאַנישע פליטים אין פראַנקרייך בעטרעפט איצט 4714 פערזאָן.

ט ע נ ע ר י פ א, 11 (ספּ. טעל.)

אויפ'ן אָפּשניט פון מאַנטאַרא זענען אַראָפּגעשאָסען געוואָרען 3 רעגירונגס-עראָפּלאַנען, וועלכע האָבען באָמבאַרדירט בילבאַאָ.

שפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע

וועגען דער לאַגע אין שפּאַניען

מ אָ ס ק וו ע. דער אַמבאַסאַדאָר פון שפּאַניען אין ראַטען פערבאַנד דאָקטאָר מערסעליגאָ פּאַסקוואַ האָט אויפגענומען פאָרשטעהער פון דער סאָוויעטישער פּרעסע און האָט אין א שמועס מיט זיי געזאָגט:

— נישט געקוקט אויף דעם, וואָס טאָלעדאָ איז גענומען געוואָרען, זאָגט ער, האָט דער פראָנט צו דרום פון מאַדריד די לעצטע צייט כמעט זיך נישט געענדערט, אין צפון-מזרח פון אוועסקאַ געפינען זיך סאַראַגאָסאַ און טערועל אונטער די קלעפּ פונם רעגירונגס מיליטער.

די וויכטיגסטע אינדוסטריע ראַיאָנען פונם לאַנד — קאָלעקטיווער אסטוריע, די מעטאַלורגישע ביסקאַיע, וואו עס זענען פאַראַן פיל אינדוסטריעלע פּראָלעטאַריער, די אינדוסטריעלע קאַטאַלאָניע — פערבלייבען טרייע און קעמפען מסירות-נפשדיג אויף דער זייט פון דער געזעצליכער רעגירונג פון שפּאַניען.

מיט א טאָג 10 צוריק האָט די רעגירונג געשאַפען א צענטראַלען גענעראַל שטאַב אויף פּלאַנירען און פעראייניגען די מלחמה - אָפּעראַציעס און האָט אָנגעהויבען רעאָרגאַניזירען די מיליציע אין א רעגולערער אַרמעע, איינפיהרענדיג א האַרבע דיסציפּלין אינם איצטיגען מאָמענט זענען שוין אַלע אָפּעראַציעס אויפ'ן פראָנט אונטערגעוואָרפען דער איינהייטליכער קאָמאַנדירונג.

אויסער דעם ווערט דורכגעפיהרט א רייה מאָס-מיטלען וואָס דאַרפען פערשטאַרקען די לאַנד-שוץ-מעכטיגקייט פון דער רעגירונג. אין קאַטאַלאָניען אַר-בייט שוין א רייה אונטערנעמונגען פאַר די בעדער-פעניסען פון דער אַרמעע, איינציגע פאַבריקען, למשל, האָבען שוין אָנגעהויבען אויסאַרבייטען באָמבעס פאַר עראָפּלאַנען.

— שפּאַניען, ווי בעוואוסט, האָט נישט קיין אַוויאַציע - אינדוסטריע אָבער, — האָט צוגעגעבען מיט ביטערקייט דאָקטאָר פּאַסקוואַ — דער פאַראַקס בעשטייט דערין, וואָס די געזעצליכע רעגירונג פון שפּאַניען, באַטש זי פערמאָגט אפילו מאַטעריעלע מיטלען, האָט זי דאָך קיין מעגליכקייט נישט צו קויפען עראָפּלאַנען, אין דער צייט, ווען די בונטאָוו-טשיקעס, וואָס האָבען נישט קיין גאָלד (איז דאָך דער גאַנצער גאָלד-רעזערוו אין מאַדריד), האָבען בעקומען ווי דאָס איז דאָקומענטאַל בעוויזען געוואָרען פונם אויסערן-מיניסטער פון שפּאַניען, פיל עראָפּלאַנען.

וואָסערע קרעפטען זענען ביי די בונטאָווטשיקעס ?

— אָפּשאַצענדיג אָביעקטיוו די לאַגע, דאַרף מען אָנערקענען, אַז אויף דער זייט פון די בונטאָווטשיקעס איז פאַראַן קענטעניש פון דער טעכניק פונם מלחמה-ווענען. חוץ דעם בעקומען זיי ברייטע הילף פון איינציגע מלוכות און אויך מיטגעפיהל און אונטערשטיצונג פון א לאַנד וואָס געפינט זיך אין א גינסטיגער סטראַטעגישער לאַגע נעבען די בונטאָווטשיקעס. זייערע מענשען-רעזערווען פאַר דער „נאַציאָנאַלער" אַרמעע שעפען די בונטאָווטשיקעס הויפּטזעכליך פון מאַראָקאָ.

דערהרגעט א יוד אין באַגדאַד

ווען ער איז ארויסגעגאַנגען פון שוהל

באַגדאַד, 11 (יט"א טעל.)

דער 30-יעהריגער יחזקאל שלמה קאַדור איז דערשטאָכען געוואָרען דורך 2 אַראַבער, ווען ער איז ארויסגעגאַנגען נאָכ'ן דאַווענען פון שוהל, קאַדור איז געפאַלען טויט אויפ'ן אָרט, די מתפללים האָבען די אָנפאַלער געכאַפּט. דער אָנפאַל איז א רעזולטאַט פון דער אַנטיסעמיטישער אַגיטאַציע וואָס ווערט איצט געפיהרט אין באַגדאַד.

הזכרה נאָכ'ן פערשטאָרבענעם דעפּוטאַט ווישליצקי

ו אַ ר ש אַ, 11 (טעל.)

אויפ'ן וואַרשעווער בית - החיים איז היינט פאָרגעקומען א פייערליכע הזכרה נאָכ'ן פערשטאָרבענעם דעפּוטאַט ווישליצקי, ס'האָט זיך פערזאַמעלט א גרויסער עולם, די גאַנצע פערוואַלטונג פון סוחרים-פעראיין, די יודישע און קריסטליכע ראַטמענער פון דער האַנדעלס-קאַמער, רעגירונגס-פאָרשטעהער און א רייה דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען.

אין דער בית-החיים-סינאַגאָגע איז פאָר-געקומען אַנ'הזכרה אָפּגעריכט דורכ'ן קאַנטאָר קוסעוויצקי ,סען. פּראָפעסאָר שאָר האָט געהאַלטען א הספד און אָנגעוויזען אויף די לייסטונגען פון פערשטאָרבענעם פאַר דער יודישער בעפעלקערונג. אין נאָמען פון קהלה האָט גערעדט פּרעזעס מאַזור.

די ענדעקעס האָבען שוין געוועהלט

א פּרעזידיום פון זייער לאָדזער שטאָט-ראַט-פראַקציע

באַלד נאָך זייער דורכפאַל ביי די שטאָט-ראַט וואַהלען האָבען די ענדעקעס געהאַט בדעה זיך אָפּזואָגען פון זייערע מאַנדאַטען, כדי צו דעקאָמפּלעטירען דעם שטאָט-ראַט, שפּעטער אָבער האָבען זיי בעשלאָסען צו בלייבען אין שטאָט-ראַט און פיהרען אַנ'אָפּאָזיציע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז נעכטען פאָר-געקומען א זיצונג פון זייער שטאָט-ראַט-פראַקציע אונטערן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזעס פון דער הויפּט פערוואַלטונג יוירטשאַק.

אַלס פאָרזיצער פון דער פראַקציע איז אויפ'ן פאָרשלאַג פון אַדוו. קאָזאַלסקי, געוועהלט געוואָרען אדוו. שוויידלער, אלס וויצע-פּרעזעס טשערניק, אין פּרעזידיום בראַניסלאַוו קאָזאַלסקי, גזשעגאָזשאַק, גאַלאַר און בעלקאַ.

ווי מען זעהט וועט אַדוו. קאָזאַלסקי נישט מעהר אָנפיהרען מיט דער שטאָט-ראַט-פראַקציע.

ווער וועט געוועהלט ווערן אין דער וואַרש. קהלה-פערוואַלטונג?

היינט לעצטער טאָג אויף אַריינצוטראָגען ליסטעס

וו אַ ר ש אַ, 11 (טעל.)

היינט מאָנטאָג איז דער לעצטער טאָג פון אַריינטראָגען קאַנדידאַטען-ליסטעס צו דער נייער קהלה-פערוואַלטונג, דער „בונד" האָט שוין אַריינגעטראָגען די ליסטע און זיינע קאַנדידאַטען אויף דאָרעס זענען: וויקטאָר אַלטער, ש. מענדעלסאָן, מ. אָזשעך, ש. גילינסקי און חיים וואַסער. די „אגודה" דעסיגנירט אויף דאָזערעס: משה לערנער, משולם קאַמינער און אפרים רונדא, וואָס שייך דעם פּרעזעס-אַמט וועט די אגודה וואַהרשיינליך דעסיגנירען איטשע מאיר לעווין, די ציוניסטען האָבען דערווייל נאָך נישט פעסטגעשטעלט זייערע קאַנדידאַטען.

גערער רבי פאָהרט קיין ארץ-ישראל

געדריקטע שטימונג צווישען די גערער חסידים

וו אַ ר ש אָ, 11 (טעל.)

צווישען די גערער חסידים הערשט נאָך יום-טוב א געדריקטע שטימונג צוליב דעם וואָס דער גערער רבי האָט בעת'ן פּראַווען דעם יום-טוב שמחת תורה ערקלעהרט, אז ער פאָהרט אוועק קיין ארץ-ישראל.

מ'ווייסט, אז דער רבי פאָהרט אוועק אויף 6 וואָכען קיין לודמיר. דאָן וועט ער חנוכה-צייט קומען צו דער חתונה פון זיין אייניקעל יאַסקאָוויטש און דאַן וועט ער אָפּפאָהרען קיין ארץ-ישראל.

אַנטיסעמיטישע עקסצעסען אין אונגאַרן

בודאפּעשט (יט"א) נאָך א מיטינג פון דער אַנטיסעמיטישער „קריסטליך קאָמונאַלער פּאַרטיי", אויף וועלכער עס זענען געהאַלטען געוואָרען העפטיג-אַנטיסעמיטישע רעדעס, זענען אין בודאפּעשט פאָר-געקומען אַנטי-יודישע עקסצעסען, בעת וועלכע עס זענען אויסגעהאַקט געוואָרען שויבען אין דער נייער סינאַגאָגע, נאָכ'ן מיטינג האָט זיך א גרופּע אויפגעהעצטע יוגענד געלאָזען איבער די גאַסען מיט אויסרופען „הייל היטלער" און אַנטיסעמיטישע לידער. נאָכ'ן אויסהאַקען די שויבען אין דער סינאַגאָגע האָבען די עקסצעדענטען געפּרובט שטורמען דעם רעדאַקציע - לאָקאַל פון סאָציאַל - דעמאָקראַטישען „נעפּסאַוואַ". די סאָציאַליסטישע אַרבייטער האָבען זיי אָבער אָפּגעשטויסען. די פּאָליציי האָט צוטריבען די עקסצעדענטען און מערערע פון זיי אַרעסטירט.

אַנטיסעמיטישע עקסצעסען זענען אויך פאָרגע-קומען אין סאַלטאָוואַדקערט, וואו מיטגלידער פון די „פּיילקרייצער" האָבען אונטערגעצינדען א יודיש הויז און אין אַנדערע יודישע הייזער. דערנאָכדעם האָט הויז פון אָרטיגען רב, אויסגעהאַקט די שויבען, אויפ'ן בנין פון דער סינאַגאָגע האָבען די עקסצעדענטען אויסגעמאָלט פייער-קרייצען. די אָרטיגע מאַכט-אָרגאַנען האָבען צוריקגעשטעלט די אָרדנונג.

מאָסקווע לייקענט

מעלדונג וועגן אַרעסטען צווישען רבנים

מ אָ ס ק וו ע, (יט"א). די סאָוויעטישע מאַכט-אָרגאַנען האָבען, אויף דער אָנפראַגע פון יט"א-קאָרעספּאָנדענט, אָפּגעלייקענט די מעלדונג, וואָס האָט זיך בעוויזען אין אויסלענדישע צייטונגען וועגען כלומרשטע אַרעסטען וואָס זאָלען אין סאָוויעטען פערבאַנד האָבען דורכגעפיהרט געוואָרען צווישען רבנים בכלל זענען אין דער לעצטער צייט קיין שום אַרעסטען פון גייסטליכע נישט פאָרגעקומען.

געדענקט, אז אין דער קאָלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54

פאַלען שטענדיג גרויסע געווינסטען.

דאָרט איז געפאַלען אין דער 36-טער לאָטעריע

100.000 זל. אויף נומער 194977

5 מאָל צו 10.000 זל. אויף די נומערען 21864, 57551, 81418, 150988, 168493.

7 מאָל צו 5.000 זל. — 19 מאָל צו 2.500 זל.

36 מאָל צו 2.000 זל. — 69 מאָל צו 1.000 זל.

ווי אויך א גרויסע צאָהל קלענערע געווינסטען,

אויסערדעם איז דאָרט געפאַלען צווישען אַנדערע

1.000.000 זל. אין דער 26 לאָטעריע אויף נומער 61415

1.000.000 זל. אין דער 31 לאָטעריע אויף נומער 72450

לאָסען צו דער 1-טער קלאַס זענען שוין צו בעקומען.

בריפליכע בעשטעלונגען ווערען ערלעדיגט תיכף. P. K. O. 304.761 קאָנטאָ

Dr. REICHER

אַלודבלאַווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אַוונט.

זונטאָג און תנאות פון 9—12.

Dr. Zalcwasser

כירורג

CEGIELNIANA 19, tel. 125-27

נעמט אָן פון 1—2 מיטאָג און פון 4—6 אָוונט

PRAKTYCZNY i elegancki

Kapelusz

nabędzie pan tylko w firmie

B. KLAJNBAUM

Piotrkowska 88

„ 31

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען,

בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12-234

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָווד

דאָס ארץ-ישׂראל-פּראָבלעם

האָט אנגענומען א אינטערנאַציאָנאַלען כאַראַקטער

די לאַגע אין ארץ ישׂראל טרעט אריין אין אַן אַנטשיידענעם סטאַדיום. די אַראַבער שטעלען אָפּ זייער שטרייק און די טעראָריסטען ערקלערען א „וואָפן-שטילשטאַנד". אין שייכות דערמיט איז נישט אוננאַינטערעסאַנט די פאָלגענדע אָפּשאַצונג פון ארץ-ישׂראל-פּראָבלעם, וואָס איז פאַרעפענטליכט געוואָרען אין א אויסלענדישער צייטונג:

„די ווענדונג, וואָס עס האָט אָנגענומען די דיסקוסיע איבער דעם פּאַלעסטינער פּראָבלעם אין דער פּאָליטישער קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע, לאָזט שוין נישט איבער קיין שום ספק, אַז די פּאַלעסטינער געשעהענישען, וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען כמעט מיט א האַלב יאָהר צוריק פון גאַסען אומרוהען אין יפו, זענען אַדורכגעגאַנגען דורך דער צייט א ריי׳ה סטאַדיומס און האָבען זיך ענדליך פאַרוואַנדעלט אין א אַפּראַגע פון אינטערנאַציאָנאַלען באַדייטונג. די דיסקוסיע אין דער פּאָליטישער קאָמיסיע, אויסגעהויבענע פון די מאַנדאַטען, דורך וועלכע זי איז דיקטירט געוואָרען, שטעלען מיט זיך פאָר א אינטעגריטעט, וואָס געהט אַרויס ווייט איבער די גרענעצען פון די קרייזען, וואָס ווערען דורך דעם פּראָבלעם בּאַרוהרט, וואָלט עס זיין דער אַראַבישער, יודישער אָדער גאָר ענגלישער. אויב אין דעם צוגאַנג צום פּאַלעסטינער פּראָבלעם מצד דעם פוילישען פאַרשטעהער אין דער פעלקער-ליגע קען מען געפינען מאָטיוון, וואָס האָבען קיין שום געמיינזאַמעס נישט מיטן תוך פון דער פראַגע און זענען דיקטירט געוואָרען פון אינערליך-פּאָליטישע שטימונגען, האָט אָבער דער נאָרוועגישער דעלעגאַט אַלס פאַרשטעהער פון פּאָלישטענדיג ניטראַלע קרייזען, שטענדליך בּעשולדיגט ענגלאַנד אַז זי פיהרט נישט אַדורך אין לעבען די פּאָרפּליכטונגען וואָס זי האָט אויף זיך גענומען אין שייכות מיטן פּאַלעסטינער מאַנדאַט.

דער לאָנישער אויספיהר פון דער דאָזיגער בּעשולדיגונג אין געווען די פאָדערונג צוזאַמענצורופען א אויסערגעוועהנליכע אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער פעלקער ליגע בכדי צו באַטראַכטען די געשאַפענע לאַגע אין פּאַלעסטינאַ. דער שטעלער פון ענגלישען פאַרשטעהער, לאָרד קרענבאָרן, האָט אויך נישט צופרידען-געשטעלט די פּאָליטישע קאָמיסיע, פונקט אַזוי ווי מיט א וואָך פריהער אידענס אַרויסטריט אין דער מאַנדאַט-קאָמיסיע, וואָס האָט אָנגעטראָפען אויף א גאַנץ קיהלע אויפנאַהמע ביי איהרע מיטגלידער. אַזוי אַרום אונטערליגט שוין נישט קיין ספק, אַז אין פּאַלעסטינער פּראָבלעם איז צוגעקומען א נייער פאַקטאָר, און נעמליך, די אינטערנאַציאָנאַלע עפענטליכע מיינונג, וואָס דערווייל האָט עס זיך אויסגעדריקט אין א ריי׳ה אַרויסטרעטונגען אין די קאָמיסיעס פון דער פעלקער-ליגע.

אָבער אויך ביי די אַלטע פאַקטאָרען, וואָס האָבען באַלד אין אָנהויב פון קאָנפליקט געשפּילט א ענטשיידענדע ראָלע איז אין משך פון דעם האַלבען יאָהר פאָרגעקומען א ריי׳ה פערענדערונגען. אין אַראַבישען לאַגער האָבען זיך אָהן שום ספק בּעוויזען סמנים פון מידקייט און ענטוישונג, אַלץ אָפטער הערען זיך שטימען, וואָס רופען צו שלום און צו א געמיינזאַמער שפּראַך מיטן יודישען סעקטאָר. און הגם די דאָזיגע פּריוואַטע שטימען ווערען נאָך דערווייל אונטערדריקט דורך דעם אונרחמנותדיגען טעראָר, דיסקרעדיטירען אָבער א ריי׳ה פּעהלער, וואָס זענען בּעגאַנגען געוואָרען דורך דעם עקסטרעמען פליגעל פון דער אַראַבישער בּעוועגונג, אַלץ מעהר דעם דאָזיגען פליגעל אין די אויגען פון די ברייטע בּעפעלקערונגס-קרייזען און מאַכט ריין דעם וועג פאַר די מעסיגערע עלעמענטען.

די הויפּט - פּעהלער פון די פיהרער פון דער אַראַבישער בּעוועגונג בּעשטעהט אַחוץ דעם פּראָוויצירען געגען זיך די ניטראַלע קרייזען מיט דעם אונגעהויערען און אָפּט אונזיניגען טעראָר, אין דעם נישט אויסנוצען די טאַקטישע פאַרצוגען וואָס האָט זיך געהאַט געשאַפען אין דער לעצטער צייט איינציגע מאָל. ווען די אַראַבישע פיהרער וואָלטען, אַלס ענטפער אויף דער בּעשטימונג פון דער קעניגליכער קאָמיסיע אין יאַני און יולי פון לויפענדען יאָהר, אָפּגעשטעלט דעם טעראָר און איבערגעריסען דעם שטרייק, וואָלטען זיי ליכט געקאָנט דערגרייכען דאָס אָפּשטעלען די עמיגראַציע ווי אויך די ערפילונג פון א ריי׳ה אַנדערע זייערע פאָדערונגען. אין נאָר ערשט אין דער לעצטער צייט, פאַרשטעהענדיג ענדליך די פּעהלערהאַפטיגקייט און שעדליכקייט פון אַזא טאַקטיק, האָבען די אַראַבער אָנגעהויבען אַרויסצוווייזען סמנים פון א געוויסער נאָכגיביגקייט.

אין ענגלישען לאַגער האָבען זיך באַלד אין אָנהויב אויסקריסטאַליזירט צוויי שטאַנדפּונקטען, וואָס זייער אויסדרוק איז געקומען דורך צוויי פאַרשידענע פאַקטאָרען פון ענגלישען פּאָליטישען לעבען: די רעגירונג און די עפענטליכע מיינונג. די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז אין משך פון די ערשטע צוויי חדשים, אַרויסגעהענדיג פון ריין פּרינציפּיעלע, אַזוי צו זאָגען, עטישע מאָטיוון, האָט געפאָדערט א קאָמפּראָמיסלאָזע אונטערדריקונג פון די אומרוהען און פון א גראָדליניגע אַדורכפיהרונג אין לעבען די פאַרשריפטען פון מאַנדאַט אַז וואָס עס איז דערמיט פאַרבונדען, די באַלפור-דעקלאַראַציע, אין מיטען יוני האָט זיך אָנגעהויבען צו בּעמערקען וואַקלענישען — די לאַנגדויערנדע אומרוהען, די פעהלשטעפּ פון ענגלישן מיליטער, די בּעאונרוהיגונג צווישען דער מאַכמעדאַנישער בּעפעלקערונג פון די ענגלישע דאָמיניאָנס, האָבען דערפיהרט דערצו, אַז עס איז אַרויסגערוקט געוואָרען די פראַגע צי מען דאַרף נישט אַמאָל געהן אויף הנחות לטובת די אַראַבער און אפילו ציטווייליג אָפּשטעלען די אימיגראַציע. און הגם די לעצטע דעפּעשען אין פּאַרלאַמענט האָבען דערפיהרט צו א פייערליכער בּעשטעטיגונג פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע, מוז מען זיך אָבער דאָך רעכענען דער-מיט, אַז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג, איז שוין נישט אַזוי איינשטימיג אין דער פּאַלעסטינער פראַגע, ווי אין אָנהויב פון די אומרוהען, און אַז עס האָט זיך אין איהר געבילדעט, הגם נישט קיין גרויסע, אָבער דאָך איינפלוסרייכע טייל, וואָס איז גיכער געניגט צו די אַראַבער, ווי צו די יודען.

וואָס שייך דער ענגלישער רעגירונג איז איהר פּאָליטיק אין דער דאָזיגער פראַגע געווען א באַלאַנסירען צווישען דער מעהרהייט פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג, וואָס איז געווען דערפאַר אַז די באַלפור דעקלאַראַציע מוז אונבּעדינגט אָפּגעהיט ווערען פון איין זייט, און דער פּראָאַראַבישער מינדער-הייט אין דער פּאַלעסטינער רעגירונג פון דער צווייטער זייט. די פּאָליטישע ליניע האָט דעריבער סיי אין לאָנדאָן, סיי אין ירושלים אָנגענומען די פאָרם פון א זיגזאַג איבערגאַנג-גענדיג פון נאָכגיביגקייט צו פעסטקייט, פון אונטערהאַנדלונגען צו קריגס-אַקציעס און דאַן איז זי ווידער צוריק צו נאָכגיביגקייט און אונ-טערהאַנדלונגען.

אויף דער פאָרם פון דער דאָזיגער זיגזאַג-ליניע האָט אָלן שום ספק געהאַט א השפּעה דער דריטער בּעדייטענדער פאַקטאָר — דער יודישער סעקטאָר אין פּאַלעסטינאַ און דאָס וועלט-יודענטום, וואָס שטעהט הינטער איהם. זייענדיג אייגענטליך מעהר א אָביעקט ווי א סוביעקט פון דער אַקטיווער פּאָליטיק האָט דאָס פּאַלעסטינער יודענטום דאָך בּעוויזען, א דאַנק זיין צאָהל, בּעוואוסטזיניגקייט און דיס-ציפּלין, אַז מען זאָל זיך מוזען דערמיט רעכענען. אין דעם פּראָצעס וואָס איז פאָרגעקומען אין די פּאַ-לעסטינער געשעהענישען, איז די פּאַלעסטינער רעגי-רונג געצוואונגען געווען צו געהן אויף א ריי׳ה הנחות: די סערטיפיקאַטען וואָס זענען געגעבען געוואָרען אין מאַי, דאָס איבערפיהרען די אַמטען פון יפו קיין תל-אביב, דער תל-אביב׳ער פּאָרט, די הילפס-אַרבּייט א. אַז. וו. די גרויסקייט פון פּאַלעסטינער יודענטום צו ישׂראל קרבּן און נישט אָפּצוטרעטען אויף א שפּאַן ערד, האָט אָהן שום ספק געהאַט א איינפלוס אויף דער ענגלישער פּאָזיציע. מען דאַרף נישט פאַרגעסען, אַז טראָץ אַלע וואַקלענישען האָט ענגלאַנד פּיזאיצט נאָרנישט אָזויגס געטאָן וואָס זאָל זיין א סתירה צו די הויפּט-יסודות פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע. די פּאַ-לעסטינער רעגירונג וואָלט שוין לאַנג געקענט קויפען די נאָכגיביגקייט מצד די אַראַבער פאַרן פּרייז פון אָפּזאָגען זיך פון איהרע הבטחות לטובת די יו-דען. עס וואָלט געניג געווען אָפּצושטעלען די אימי-גראַציע, און פאַרווערען צו קויפען בּאָדען, אַז דאָס לעבען פון די ענגלישע באַדאַטען אין פּאַלעסטינע זאָל מעהר נישט זיין אויסגעשטעלט אויף קיין סכנה.

ענגלאַנד האָט אָבער דאָס נישט געטאָן — עס זעהט אויס, אַז עס זענען חוץ פאַרן געגנער וויכטיגע סיבות, בּעשליסענדיג פעסט צו בּלייבען אין פּאַלעס-טינע און צו פאַרפעסטיגען איהרע פּאָזיציעס אויפן מזרחדיגען בּרעג פון סועץ קאַנאַל, פונקט אַזוי פעסט ווי אויפ׳ן מערב׳דיגען בּרעג, מוז ענגלאַנד מיט יעדען טאָג אַלץ מעהר קומען צו דער נויטווענדיג-קייט זיך צו שטיצען אויף דער יודישער בּעפעלקע-רונג, ווייל צו חער לאָיאַליטעט פון די אַראַבער האָט ענגלאַנד נישט קיין גרויסען צוטרוי.

צו די דאָזיגע אַלע פאַקטאָרען, וואָס ווירקען אויף דער ענגלישער פּאָליטיק אין פּאַלעסטינע קומט איצט צו, ווי מיר האָבען דאָס אין די לעצטע טעג געזעהן, אין זשענעווע, די אינטערנאַציאָנאַלע פאַראַנטוואָרט-ליכקייט פון ענגלאַנד. פריהער אָדער שפּעטער וועט ענגלאַנד מוזען געבען א קלאָרען און גענויען ענטפער ווי אַזוי עס ווערט אַדורכגעפיהרט אין פּאַלעסטינע דער מאַנדאַט און די באַלפור-דעקלאַראַציע, וואָס איז דערמיט פאַרבונדען. יעדע פאַרלעצונג פון די הב-טחות וואָס זענען געגעבען געוואָרען דורך לאָרד באַל-פור, איז גלייכצייטיג אויך א פאַרלעצונג פון פּאַלעס-טינער מאַנדאַט, וואָס איז ענגלאַנד איבערגעגעבען געוואָרען דורך דער פעלקער-ליגע, און דער דאָזיגער פאַקטאָר דאַרף אָהן שום ספק האָבען זיין ווירקונג אויף דער לעזונג פון פּאַלעסטינער פּראָבלעם".

די ענגלישע פאַשיסטען וועלען שוין נישט וואַגען

צו מאַרשירען דורך דעם יודישען קוואַרטאַל אין לאָנדאָן

יודישע און נישט-יודישע אַרבּייטער-מאַסען אין איסט-ענד פעראייניגט אין קאַמף געגען די „שוואַרצע העמדלעך"

פון לאָנדאָן שרייבט מען:

די געשעהענישען אין יודישען קוואַרטאַל אין לאָנדאָן צוליב דעם געפּלאַנטען מאַרש פון די פאַ-שיסטען זענען נאָך אַלץ דאָס געשפּרעך פון טאָג ביי די יודען אין לאָנדאָן. איסט-ענד (דער יודי-שער קוואַרטאַל) איז זעהר צופרידען, וואָס די פאַ-שיסטען פון מאָזלעי׳ס באַנדע האָבען דאָרט נישט געקאָנט דורכמאַרשירען.

די יודישע פאָלקס - אָרגאַניזאַציע צום קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם אין לאָנדאָן, האָט צונויפגע-רופען אַ גרויסען מיטינג וועגען די געשעהענישען אין יודישען קוואַרטאַל. עס זענען געהאַלטען גע-וואָרען שאַרפע רעדעס געגען מאָזלעי׳ס „שוואַר-צע העמדלעך" און עס איז גערופען געוואָרען צום ווייטערדיגען קאַמף מיט די פאַשיסטען.

דער פּרעזיצענדער פון דעם מיטינג ה׳ בעטגי האָט געזאָגט:

— די מאַסען - פּראָטעסט פון דער גאַנצער בּעפעלקערונג פון איסט - ענד געגען מאָזלעי׳ן וועט געוויס האָבען זיין געהעריגען אָפּקלאַנג און מאָזלעי וועט נישט דערוואַגען ווידער צו קומען און וועלען מאַרשירען דורך דער איסט-ענד.

דער פאַרשטעהער פון יודישען אַרבּייטער-רינג ה׳ זשאָזעף האָט אויסגעפיהרט אין זיין רעדע:

— די יודישע מאַסען פון איסט-ענד זענען לאָזען פאַשיסטען נאָך געלאַנגט בּעגייסטערט. זיי האָט זיך איינגעגעבען מיט בשותּפותדיגע כוחות צוזאַמען מיט די נישט-יו-דישע אַרבּייטער צו בּעזייטיגען די געפאַהר פון מאָזלעי׳ס מאַרש אין דער איסט-ענד. דאָס איז פאַר אונז אַ גרויסער זיג און ספּעציעל האָט פאַר אונז אַ גרויסע בּעדייטונג דער פאַקט, וואָס די גרויסע נישט - יודישע אַרבּייטער - מאַסען זע-נען געווען אויף דער גאַס צו פּראָטעסטירען געגען מאָזלעי׳ן. דאָס ווייזט, אַז די מאַסען פאַרשטעהען, אַז דער פאַשיזם איז נישט נאָר אַ געפאַהר פאַר יודען צוליב זייערע אַנטיסעמיטישע דרשות, נאָר ער איז אויך אַ געפאַהר פאַר ענגלאַנד, פאַר דער ענגלישער אַלטער טראַדיציע פון פרייהייט און דעמאָקראַטיע.

מיר טאָרען זיך אָבער נישט אָפּשטעלען ביי דעם איצטיגען זיג. די אַקציע האָט זיך איצט אָנ-געהויבען און זי וועט נאָך דויערען יאָהרען. מאָז-לעי האָט אונטער זיך אַ קאָלאָסאַלע פינאַנציעלע הילף פון היטלער-לאַנד. און דער קאַמף מיט איהם וועט זיין אַ לאַנגער און שווערער.

די רעדנער האָבען אויך שאַרף פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס דער פערבאַנד פון די יודישע קהלות אין ענגלאַנד, דער „באָאַרד אָף דעפּיוטיס" האָט גערופען נישט אַרויסצוגעהן אין גאַס און לאָזען די פאַשיסטען דורכגעהן.

דער פאַרשטעהער פון די „טייר - יוניאָנס" מר. דזשייקאָב האָט אויסגערופען:

די „באָאַרד אָף דעפּיוטיס" האָט אויסגעקלעפּט אַפישען מיטן אויפרוף: „קיפּ אַוויי". — פאַר וואָס זאָלען מיר אַוועקגעהן? וואוהין זאָלען מיר געהן? מיר לעבען אין דער איסט - ענד און מיר וועלען נישט דערלאָזען מאָזלעי׳ס באַנדעס אונז פּראָוואָצירען.

אויף דעם מיטינג איז אויך אויפגעטראָטען א בּעקאַנטער גלח פון איסט-ענד, גראַסער, וועל-כער האָט ערקלערט:

— כל-זמן מיר וועלען זיך נישט אָרגאַניזירען און מיט בשותּפותדיגע כוחות בּעקעמפען דעם שונא, וועלען מיר לעבען אין אַ געפאַהר אין איסט-ענד.

די ריכטיגע פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר די לעצטע געשעהענישען טראָגט די רעגירונג, וועלכע האָט טראָץ די וואָרנונגען, נישט פאַרבאָטען דעם מאַרש. כל-זמן די רעגירונג וועט נישט טון, וואָס עס איז נויטיג, וועלען מיר ווייטער האָבען אַזעלכע פאַשיסטישע אַרויסטרעטונגען.

דער מיטינג איז פאַרענדיגט געוואָרען אין אַ בּעגייסטערטער שטימונג. איסט-ענד וועט ווייטער שטעלען מאָזלעי׳ס פאַשיסטען א העפטיגען ווי-דערשטאַנד, אויב זיי וועלען נאָר וואַגען זיך נאָכ-אַמאָל בּעוויזען.

גרויסע אַקציע פון ווינטער-הילף פאַר אַרבּייטסלאָזע

געשאַפען א אַלפּוילישער בּירגער-קאָמיטעט אויף א פייערליכער זיצונג אין שלאָס

וואַרשאַ.

די רעגירונג האָט בּעשלאָסען דורכצופיהרען דיי יאָהר די אַקציע פון הילף און ווינטער פאַר אַרבּייטסלאָזע אין א פילפאַך פאַרגרעסערטען מאַס-שטאַב.

פאַרייאָג נאָכמיטאָג איז אין שלאָס, אין דער א וואוינונג פונ׳ם מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי און פונ׳ם גענעראַל-אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע גען. רידז-שמיגלי, פאָרגעקומען די פייערליכע אָר-גאַניזיר-פאַרזאַמלונג פונ׳ם אַלפּוילישען בּירגער-קאָמיטעט פון ווינטער-הילף פאַר אַרבּייטסלאָזע.

לויט דער איינלאַדונג פון מיניסטער פאַר עפענטליכען שוץ, ה׳ מאַריאַן קאָשציאַלקאָווסקי, האָבען זיך פאַרזאַמעלט אַרום 300 מאַן, די אָנ-געזעהענסטע פאַרשטעהער פון דער פוילישער געזעל-שאַפט. עס האָבען זיך אויך בּעטייליגט די גאַנצע רעגירונג מיט פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי בראש. די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט, די פאַר-שטעהער פון אַלע אמונות א. אַ.

פון יודען זענען אַנוועזענד געווען די ה״ה גאָוו. סען. ראַפאַל שערעשעווסקי, פּראָוועס געפּנער, דיר. זיילפערן, ריכטער מאַקסימיל. פון פרידע, דיר. ייריגעמאַן און איבריגע פאַרשטעהער פון דער יו-דישער פּרעסע. עס זענען אויך איינגעלאַדען געוואָ-רען סען. פּראָפ. שאָר, דעפּ. ד״ר עמיל זאָמערשטיין און דעפּוטאַט מינצבערג, אָבער צו אַלעמענס ערשטוינונג זענען זיי נישט געקומען.

אין דער ערשטער ריי׳ה זענען געזעסען די פרוי פון פּרעזידענט מאָשטשיצקי, די פרוי פון מאַר-שאַל פּילסודסקי, די פאַרשטעהער פון דער גייסט-ליכקייט און די רעגירונגס-מיטגלידער.

פונקט האַלב 6 אַוועָנד איז אין קעניגליכען זאַל ערשינען דער מלוכה-פּרעזידענט אין דער בּעגלייטונג פונ׳ם גענעראַל-אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע און פון די מיטגלידער פון ציוויל-הויז.

נאָכדעם ווי דער פּרעזידענט און דער גענע-ראַל-אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע האָבען פאַרנומען זייערע פּלעצער אין די פאָטעלען נעבען דעם פּרע-זידיום-טיש, האָט פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי געעפענט די פאַרזאַמלונג מיט אַ קורצער רעדע, אין וועלכער ער האָט בּעטאָנט די וויכטיגקייט פון דער בּעראַטונג, וועלכע עס האָבען בּעעהרט מיט זייער אַ וואוינהייט דער פּרעזידענט און דער גענעראַל-אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע.

די דאָזיגע אַקציע — האָט דער פּרעמיער צווי-שען אַנדערען ערקלערט — האָט גאָרנישט צו טון מיט פּאָליטיק. עס האַנדעלט זיך וועגען הילף פאַר דעם נוואַכערען, בעת פּאָליטיק זוכט תמיד אַ בּינ-דעניש מיט דעם שטאַרקערען. די זאָרג, וועלכע האָט אונז היינט דאָ צוזאַמענגעבראַכט, געהט אַריי-בער איבער די ראַהמען פון די פאַראינטערעסירונגען און זאָרג פון דער רעגירונג. רעגירונגען און גע-דאַנקען-ריכטונגען בייטען זיך, אָבער אונזערע דעווליך און אייביג איז אין פּוילען די ליבע און סאָלידאַריטעט צווישען די מיטבירגער שטאַרק דורך דער דאָזיגער לאַגע און סאָלידאַריטעט, לאָמיר איינשפּאַנען אונזערע כוחות און פאַראייניגען אונ-זערע בּעמיהונגען, כדי אונטערן הויכען פּאַטראָ-נאַט פונ׳ם הויפּט פון דער מלוכה צו ערפילען דעם וואונש פון אונזערע העֶרצער און דאָס געבאָט פון אונזער ווילען:

„זעטיגען דעם הונגעריגען און בּעקליידען דעם נאַקעטען".

דער פּרעמיער לאַדעט דאַן איין דעם מיניסטער פאַר סאָציאַלען שוץ, ה׳ קאָשציאַלקאָווסקי, אַלס פאָרזיצער פון דער פאַרזאַמלונג. מיניסטער קאָש-ציאַלקאָווסקי פאַרבעט דאַן אין פּרעזידיום קאַרדי-נאַל קאַקאָווסקי, סענאַט-מאַרשאַלעק פּריסטאָר, סיים-מאַרשאַלעק צאַר, סען. באַבראָווסקי, פּראָזעס קלאָר-נער, פּרעזעס מאַראָווסקי, סען. מאַקסימיליאַן מאַל-נאָווסקי און גען. זשעליגאָווסקי.

מיניסטער קאָשציאַלקאָווסקי האַלט דאַן אַ רעדע, אין וועלכער ער שילדערט די רעזולטאַטען פון די ביז-איצטיגע בּעמיהונגען פון דער רעגירונג אין קאַמף מיט דער אַרבּייטסלאָזיגקייט, אין דעם צייט-אָפּשניט פון פאַרגאַנגענעם פריהלינג ביז איצט זענען ביי עפענטליכע אַרבּייטען געווען בּעשעפטיגט עטליכע הונדערט טויזענד אַרבּייטסלאָזע אויסערדעם האָט די רעגירונג געזאָרגט פאַר דער אונטערשטיצונג פון די אַרבּייטסלאָזע, וואָס קאָ-נען נישט געפינען קיין בּעשעפטיגונג ביי די עפענט-ליכע אַרבּייטען.

נאָר אַט דערנעהנטערט זיך דער ווינטער. מ׳דאַרף פאָראויסזעהען, אַז אין די ווינטער-חדשים וועט די צאָהל-פאַררעגיסטרירטע אַרבּייטסלאָזע בּע-טרעפען העכער א האַלבען מיליאָן, צוזאַמען מיט דעם צופלוס פון יונגע אַרבּייטס-העֶנד און די רעעמי-גראַנטען פון פראַנקרייך און בעלגיען, קאָן די צאָהל אַרבּייטסלאָזע דערגרייכען ביז 600 טויזענד. אין די פענסטער פון די דאָזיגע 600 טויזענד וועט אַנקלאַ-פען דער הונגער, עס וועט דאַרט הערשען קעלט און נויט. די מלוכה-פאָנדען פאַר אַרבּייטסלאָזע זענען אויסגעשעפּט אין בעסטען פאַל קאָנען רע-כענען אויף דער מלוכה׳שער אַרבּייטסלאָזע-שטיצע נישט מעהר ווי 100 טויזענד. אויב אפילו די רעגי-רונג זאָל מאַכען די ווייטגרעסטע אָנשטרענגונ-גען, וועט זיך אפשר איינגעבען צו געפינען מיטלען אויף אַרויסגעבען שטיצע נאָך א 100 טויזענד, אַזוי, אַז אין בעסטען פאַל וועלען 400 טויזענד משפּחות זיין פאַרמשפּט אויף פולשטענדיגען הונ-גער.

דער מיניסטער האָט פאַרענדיגט זיין רעדע מיט אַן אַפּעל צו דער גאַנצער געזעלשאַפט אַנטייל צו נעהמען אין דער אַרבּייט פון זאַמלען נדבות פאַר ווינטער-הילף לטובת די אַרבּייטסלאָזע.

נאָכדעם ווי די פאַרזאַמלונג בּעשטעטיגט דעם טעקסט פון אַן אויפרוף צו דער בּעפעלקערונג, ווערט, לויט׳ן פאָרשלאָג פון מיני. קאָשציאַלקאָווסקי געוועהלט א צענטראַלער אויספיהר-קאָמיטעט, וועלכער בּעשטעהט פון דעם פּרעזידיום פונ׳ם קאָמיטעט און פון די פּרעזידיומס פון פאָלגענדע 5 סעקציעס: 1) אָרגאַניזיר-סעקציע, 2) פּראָפּאַגאַנדע-סעקציע, 3) סעקציע פאַר געלד-זאַמלונג, 4) סעקציע פאַר פּראָדוקטען-זאַמלונג און 5) סעקציע פאַר דער פערטיילונג פון דער שטיצע.

אין פּרעזידיום פון קאָמיטעט זענען געוועהלט געוואָרען: אַלס פאָרזיצער מיני. קאָשציאַלקאָווסקי, אַלס גענעראַל-קאַסירער גען. מיני. זאַלעסקי, אַלס גענעראַל-סעקרעטאַר דיר. מיקאַלי דאַלאַנאָווסקי.

אין דער רעוויזיר-קאָמיסיע, וואָס אַלס איהר פאָרזיצערין איז געוועהלט געוואָרען די אַלמנה פון מאַרשאַל פּילסודסקי, איז אויך געוועהלט געוואָרען פּרעז. מאַריצי מייזעל.

דראמאטישע געשיכטע מיט ניקאלאי'ס א גענעראל און זיין יודישען ברודער

ער איז געווען א ניקאלאיעווסקער סאלדאט און האט זיך דערדינט צו א הויכען גענעראל-אמט. — אויף דער עלטער איז ער געקומען אין שטעטעל אויפזוכען דעם טאטענ'ס שטוב. פון וואנען מען האט איהם צוגענומען ווען ער איז אלט געווען אכט יאהר

דאס האט פאסירט אין דעם יאהר 1901, אין דעם חודש אלול תרס"א. דאן, ווען יודען געהען אויף קבר אבות בעזוכען זייערע טויטע על־טערן. אין א פריהמארגען, ארום 10 א זייגער, ווען די באהן איז אנגעקומען פון זשמערינקע אויף סטאנציע באר, פאדאליער גובערניע, האט פון וואַגאן ארונטערגעשטיגען א גענעראל, א גרויס־וויקסיגער מאן. מיט איהם זענען אויך געקומען צוויי יונגע שעהנע דאמען. אייגע א העברעע, אין אויס־קוק פון עטליכע צוואנציג יאהר. די צווייטע פון מיטעלוואוקס, אין אויסקוק פון א יאהר צוואנציג. זיי האבען גענומען א פורמאן ער זאל זיי פיהרען אין שטעטעל אריין, וועלכעס איז געווען א פינף ווארסט פון דער סטאנציע. זיי האבען געגעבען דעם פורמאן ער זאל זיי צופיהרען צו א פיינעם האטעל. קיין האטעל האט ס'שטעטעל באר נישט געהאט, אבער דער פורמאן האט די געסט געפיהרט צו דער שעהנסטער אכסני'ה, ביי איי־עם עפשטיין.

די געסט האבען באלד פערנומען צוויי צי־מערן. פאר דעם גענעראל א צימער און פאר די צוויי יונגע דאמען א צימער. געענדיגט זיך ארום וואשען, אפגעגעסען, האט דער גענעראל ארויסגע־רופען דעם בעל אכסניה, עפשטיין, און גע־פרעגט, צי ער קען דא אין באר א פאמיליע מיט'ן נאמען זאטץ. עפשטיין האט זיך זעהר שטארק גע־וואונדערט, ווי קומט א גענעראל זיך נאכצופרעגען אויף אזא ארימער פאמיליע, און ער האט גלייך פערשטאנען, אז דא האנדעלט זיך עפעס אדער וועגען א מעקווירדיגער געהיימניש, אדער אפשר וועגען א נייער גזרה אויף יודען. עפשטיין האט געענטפערט, אז יא, דא געפינט זיך איי־ער איצי זאטץ, א מאן פון א יאהר 64, זעהר א גרויסער קבצן, אבער א פיינער, ערליכער יוד.

פרעגט דער גענעראל, וואו עס וואוינט דער יוד זאטץ. ענטפערט איהם עפשטיין, אז ער וואוינט נאך אין זיין פערשטארבענעם פאטער'ס הויז, אנ'אלטע הורבה.

דער בעל אכסניה עפשטיין איז געשטאנען א צוּוּדערטער, א פערוואונדערטער.

נישט פיל טראכטענדיג האט דער גענעראל גענומען די צוויי יונגע דאמען, וועלכע זענען געווען זיינע צוויי טעכטער, און ער איז מיט זיי ארויס פון דער אכסניה און זיי זענען זאלבעדריט אוועק צופוס איבער'ן שטעטעל, און מערקווירדיג, נישט פרעגענדיג קיינעם, האבען זיי גלייך געטראפען צו דעם אלטען הויז, וואו איצי זאטץ האט געוואוינט.

דאס איז געווען א הויז, וועלכעס דער גע־נעראל האט פערלאזען צוריק מיט פופציג יאהר, ווען ער איז אכט יאהר אלט געווען.

זיי זענען צוגעקומען צום הויז און איידער זיי זענען ארייגעגאנגען, האבען זיי זיך ארומ־געדרעהט ארום הויז. בעטראכט און בעקוקט. די טיר איז געווען אפען, ווי געוועהנליך אין זומער, דערווייל איז איצי זאטץ'ס טאכטער ארויסגעקומען, און זי זעהט ווי א גענעראל מיט צוויי יונגע דאמען בעקוקען די שטוב, לויפט זי אריין צוריק. דער פאטער האט זיך נאר וואס אריינגעלעגט כאפען א דרימעל. זי וועקט איהם: „טאטע, שטעה אויף, עפעס א גענעראל מיט צוויי גראפינעס בעקוקען אונזער שטוב!“

אין דעם זענען אלע דריי, דער גענעראל מיט די צוויי גראפינעס, אריין אין הויז.

ווי זיי האבען זיך נאר בעוויזען אין שטוב, האט איצי זאטץ שנעל זיך אויפגעהויבען פון דער סאפקע, אויף וועלכער ער איז געלעגען. ביי־דע, איצי און דער גענעראל, זענען געווען פון הויכען וואוקס, און ביידע מיט גרויסע בערד פון איין סארט גרויקייט, זענען געבליבען שטעהן איי־נער אנטקעגען דעם אנדערן. איידער איצי האט זיך געקאנט בעטראכטען, וואס דא טוט זיך, האט איהם דער גענעראל א פרעג געטון אין רוסיש: „דערקענסט מיך?“

איצי קוקט צושראקען, און דער גענעראל זאגט שוין אין יודיש, אבער מיט א גרישען קול: „קוק זיך גוט איין אין מיר, פיללייכט וועסטו מיך דערקענען“.

איצי איז געווען אזוי צוטומעלט, אז ער האט פערלוירען זיין גאנצע דענקונגסקראפט. און אויך האט זיך דער גענעראל פערלוירען און ער איז ארויסגעפאלען אויף זיין ברודער'ס האלז, איס געדריקט און געקושט און געוויינט יאמערליך און געשטעהנהיט: „טייערער ברודער מיינער, ליבינ־קער מיינער“.

אז ביידע ברידער און אלע אין הויז האבען זיך גוט אויסגעוויינט, האט דער גענעראל שוין רוהיגערהייט געזאגט: „געדענקסטו, איציק, ווען מיט פופציג יאהר צוריק, ביינאכט אין א גרויסען שניי־שטורעם, האט אונז די מאמע בעהאלטען פון די כאפערס! געדענקסטו?! דו ביזט געווען עלטער און גרעסער פון מיר, ביזטו פליגק אנטלאפען פון די כאפערס, און מיך האט מען צוגענומען, און אט דאס בין איך, יענער ברודערל דיינער. איצט בין איך א קארפוסנער גענעראל, דער מיליטער־שער נאטשעלניק פון מאסקווע.“

דערווייל איז שוין די גאנצע בעפעלקערונג פון באר גוועזן ארום איצי זאטצע'ס שטוב, און איך, דער וואס בעשרייבט די דאזיגע געשיכטע, בין אויך דארטען געווען.

נאך דער בעגעגעניש איז דער גענעראל מיט זיינע צוויי טעכטער, און איצי מיט זיין משפחה אוועק אין דער אכסניה און צוזאמען פערבראכט מיט גוטע געטראנקען און א גוטען מאלצייט. דעם צווייטען טאג זענען ביידע ברידער אוועק אויף דעם בית עולם צו די עלטערנס קברים, די גאנצע שטאט איז זיי נאכגעגאנגען.

ווי אזוי די 16 זענען דערשאסען געווארען

דער בעקאנטער רוסישער זשורנאליסט ניקאַ־ליי וואקאר האט פערעפענטליכט אין א רייהע צייט־טונגען די איינצעלהייטען פון דער עקזעקוציע פון די 16 פערמשפטע דורך דעם מאסקווער פראַ־צעס. די איינצעלהייטען זענען העכסט אינטערע־סאנטע. אמת, ניקאליי וואקאר אליין שרייבט, אז ער קען זיי נישט קאנטראלירען, אבער זיי בעוויזען, אז די עקזעקוציע איז דורכגעפיהרט געווארען אויף זעהר א ברוטאלען אופן.

פאר דער עקזעקוציע

— „פאר דעם אורטייל זענען אלע אנגעקלאַג־טע געווען זיכער, אז זיי וועלען אפקומען מיט בלויז פערשיקונג. בלויז קאמעניעוו האט געזאגט, אז ער האפט אויף גארנישט. דעם אורטייל האט מען רוהיג אויפגענומען. וועגען דעם, אז די מאכט האט אנגענומען ספעציעלע שוץ - מיטלען האבען די פעראורטיילטע נישט געוואוסט. די וואך אבער איז געווען פערשטארקט, די גאסען אפגע־שטעלט פאר דעם פערקעהר. די אייזערנע קייטען, וועלכע מען האט אריינגעבראכט אין געריכט, האָ־בען נישט אנגעזאגט קיין גוטעס... אבער די נער־וועזע מידקייט איז געווען אזוא, אז טייל האבען טעמפ און אהן שום זינן געשמייכעלט. קיינער פון די אנגעקלאגטע האט נישט געצווייפעלט אין דעם, אז מען וועט ענדערן דעם אורטייל.

זיי ווייסען, וואס זיי טוען...

קאמעניעוו איז זיכער געווען אין טויט. ער האט אפילו געזאגט א שעה נאך דעם אורטייל צו זיין פרוי (טראצקי'ס שוועסטער): — „גע־דענקט, אז אין פאל פון מיין טויט דארף מען נישט טראכטען קיין שלעכטס וועגען די מענשען, וועלכע האבען מיך געמשפט, זיי ווייסען וואס זיי טוען“...

ביז 4 פארטאג האט מען געשאסען

די פעראורטיילטע האט מען אויסגעשאסען פון 11 ביינאכט ביז 4 פארטאג. איינער פון די פערמשפטע איז קראנק געווארען און איז אויף דער פאדערונג פון דאקטאר נאך בייטאג אפגע־שיקט געווארען אין שפיטאל אויף דער לוביאנקע. פונ'ם שפיטאל־בעטעל האט מען איהם איבער־טראנספארטירט אינ'ם טויטען־שטיבעל. און דא פערקאנטשעט. א צווייטען פון די פערמשפטע האט מען דערשאסען אויף מארגען אינדערפריה. צו־זאמען מיט עפעס א פערד־גנב.

קאמעניעווס טויט

קאמעניעוו איז דער ערשטער דערשאסען גע־ווארען. ער איז אונטערטעניג געגאנגען צו דער עקזעקוציע. ער האט זיך נישט געגעזעגענט און זיך נישט געקלאגט. שוויגענדיג איז ער ארויס פון זיין קאמער. און ווי אין א שלאף האט ער זיך אראפגעלאזען פון די שטיגען. נאך דעם ערשטען שאס האט ער א פערוואונדעטער א קרעכץ געטון און איז אומגעפאלען. ער איז נאך געווען לעבעדיג.

דער לייטענאנט וואסיקאוו, וועלכער האט ביי־געוואוינט די עקזעקוציע, האט היסטעריש א געשריי געטון: — „פערקאנטשע איהם!“ — און האט איהם אליין א שטויס געטון מיט'ן שטיוועל. מיט א צווייטער קויל אין קאפ איז קאמעניעוו געטויטעט געווארען.

זינאוויעווס שרעקליכער טויט

דאס סאמע שרעקליכסטע איז געווען זינאָ־וויעוו'ס טויט: — ער איז געזעסען אין אנ'איינצעל קאמער פונ'ם ערשטען שטאק פון דער טורמע־געביידע „אגפו“. ער האט דער ערשטער אונטער־געשריבען די ביטע פאר בעגנאדיגונג און איז ענטשלאפען געווארען אויף דעם טורמע - בעטעל. נישט געקוקט אויף דער הייסער נאכט, האט ער זיך איינגאנצען געטרייסעלט. ער איז געשלאפען אין וואלענע זאקען און אין א וואַרים ליבעל. 1 ביינאכט האט מען איהם אויפגעוועקט. דער מונדיר פון די טשעקיסטען האט זינאוו עין דער־שראקען. אין בלויזער וועש איז זינאוויעוו אויפ־געשפרונגען און האט, ציטערנדיג אינגאנצען, גע־נומען קוקען ארום זיך. דער עלטסטער טשעקיסט האט זיך געווענדעט צו איהם מיט די ווערטער:

— קלייבט אויף אייערע זאכען, זינאוויעוו, איך האב א בעפעהל אייך אריבערצופיהרען אין א צווייט ארט.

א בלאסער איז זינאוויעוו צוריקגעפאלען אויף זיין בעט.

— טוט זיך אן!

זינאוויעוו האט זיך אנידערגעלעגט.

זינאוויעוו האט זיך בכלל געהאלטען זעהר שלעכט. אויף די הענד האט מען איהם געמוזט פיהרען צו דער עקזעקוציע.

די עקזעקוציע

„אין סוף קארידאר האט זינאוויעוו געקריגען אנ'אמתע היסטערישע אטאקע. ער איז געבליבען הענגען אויף די הענד פון די וועכטער און האט געקוויטשעט ווי א פרוי. דער עלטסטער פון קאנ־וואי, לייטענאנט עיזאנגוליעוו, האט א געשריי געטון: — „עפען די 16־טע קאמער!“ — די טשעקיסטען האבען שנעל אויפגעפראלט די טיר פון דער נאהענטסטער קאמער. מען האט אהין אריינגעשטויסען זינאוויעוון. דער לייטענאנט האט מיט דער לינקער האנד א כאפ געטון זינאוויעוון פאר די האר, האט א בויג געטון דעם קאפ און האט מיט דער רעכטער האנד [illegible] געשאסען אין קארק.

* * *

ניקאליי וואקאר גיט נאך איבער, אז לויט זיין אינפארמאציע זאלען נישט אלע 16 זיין דער־שאסען און, אז דעם פראצעס האט געפאדערט די ארמעע, ווייל דער טראצקיזם פערשפרייט זיך צווי־שען די מיליטער־לייט און שוואכט אפ די פער־טיידיגונג פון רוסלאנד.

אייזענבאהנער פאר דער יודישער אויטאנאמער געגענט

מאסקווע.

פון וויניציע, זשיטאמיר, קאראסטען, קיעוו, אומאן, טאמאשפאל, קריוואראג, און אנדערע אוקרא־אינער שטעט און שטעטלעך פאהרען איצט הונ־דערטער יודישע יוגענדליכע און פאמיליען־מענשען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד צו אר־בייטען דארט אויף דער ווייט־מזרח'דיגער אייזענ־באהן אלס קעסעל־הייצער, קאנדוקטארען און כטרע לאטשניקעס.

זיי האבען זיך געלערנט אויף ספעציעלע איי־זענבאהן־קורסען אין סינעלניקאוו, טשערניגאוו און קרעמענטשוק. איצט האבען זיי שוין אטעסטאטען אויף די הענד און פאהרען: ווער אין דער דעפא פון דער סטאציע בירא, ווער אויף דער סטאציע און דער קיין אבלוטשיע.

געוועזענע שוסטער, שניידער, שלאסער, גלע־זער, סטאליערס, קוסטארען, אנגעשטעלטע, האָ־בען זיי זיך איבערקוואליפיצירט, געווארען איי־זענבאהנער.

פערשידענארטיגע אייזענבאהן־געגענשטאנ־דען האבען זיי געלערענט אויף די קורסען. זיי האבען עס בעהערשט, און דער גרעסטער טייל קור־סאנטען האבען אין די אטעסטאטען די ציינען „גוט“ א חודש ז"יט. און לערנען האט מען געדארפט אין „אויסגעצייכענט“.

— די צייט איז געווען קורץ — אינגאנצען זעהר פיל — דערצעהלט דער סטאראסטע פון דער טשערניגאווער גרופע קעסעל־הייצער, פעקער. נאר נישקשה, — גיט ער צו, — די חברה האבען אונ־טערגעהארעוועט, אבער דערפאר האט מען גע־לערענט נישט נאר די טעאריע, נאר אויך בעהערשט די זאך פראקטיש — געפאהרען שוין אויף לאקא־מאטיוען. יעדערער פון אונז ווייסט שוין גוט די [illegible] פון דער טעכנישער עקספלואטאציע.

די יוגענדליכע, דערהויפט די קעסעל־הייצער, זענען שטארק צופרידען פון זייערע נייע פראפעסיעס. זיי ווייסען, אז עס דערווארטען זיי גרויסע פערספעק־טיווען אין זייער נייער ארבייט.

דער געוועזענער שוסטער ווייסערמאן זאגט:

— אט איצט בין איך א קעסעל־הייצער און אין דריי חדשים ארום, ווען איך זאל גוט בעהערשען מיין פראפעסיע, וועל איך א געהילפס־מאשיניסט. דערנאך ווער איך א מאשיניסט...

איציק שיינמאן האט געהאנדעלט אין אומאן ביי א וועגעלע מיט עפעל. איצט איז ער א קאנ־דוקטאר.

* * *

עטליכע הונדערט אייזענבאהנער זענען שוין פריהער אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד, אבער דאס זענען מענשען, וועלכע מען האט פאר־אויס נישט געגרייט פאר דער דאזיגער ארבייט און דעריבער זענען זיי דערהויפט שווארץ־ארבייטער זיי זענען בעשעפטיגט ביי געהילפס־ארבייטען. איצט פאהרען שוין אהין אויף אנ'ארגאניזירטען אופן הונדערטער אייזענבאהנער, וואס מען האט געגרייט אויף ספעציעלע קורסען. זיי וועלען פערנעמען פעראנטווארטליכע פאסטענס אויף פערשידענע גע־ביטען פון דער אייזענבאהן־ארבייט.

אויף דעם אייזענבאהן־בעצירק אבלוטשיע — כאבאראווסק וועלען ארבייטען יודישע אייזענבאהנער — אנהויבענדיג פון פערוואלטערס פון סטאנציעס און פערענדיגענדיג מיט סטרעלאטשניקעס.

א לומפעריי

— פון —

מ. זאשטשענקא

זי איז דא, זי איז געקומען, א מיידעל א צימעס! און איך ווארט שוין אויף איהר פון נעכ־טען אן. ס'גלויבט זיך מיר אלץ נישט — א חלום, א גוטער חלום. זי האט מיר אפילו נעכטען צוגע־זאגט צו קומען. כ'בין אבער נישט געווען זיכער, מיר האבען זיך בעקענט אויף דער גאס — א דינע, א בויגיגע, א כינעזישע בלום. וואס כ'האב איהר געזאגט? ווער געדענקט! כ'האב זי, דאכט זיך, געפרעגט: „וואס מאכט איהר?“ און זי האט זיך מיט אמאל צושמייכעלט, אזוי צושמייכלט, אז כ'בין געבליבען א געפלעפטער. כ'או פאלען א ווארט וועגען טעאטער. זי אבער־ניין, יויל נישט הערען פון טעאטער. אזא איידעלע, שפאנישע פלאנץ: דאס האט זי מיך נישט געוואלט א־ינטרייבען אין צו גרויסע הוצאות. ס'איז שטענדיג געווען מיין חלום צו בעגעגענען א מענש, וואס ווייס נישט פון קיין ביטערע שטיק, וואס וויל דיך נישט אויסנוצען.

אט שטעהט זי ביים שפיגעל — די פיס, די הענד, ס'קעפעל — אלץ געטאקט. זי טוט אויס די קאלאשען, פערריכט די האר אין שפיגעל. א שטעל זיך אהער, א שטעל זיך אהין.

גוט. טו דיר געזונדהייט אויס די קאלאשען. כ'האב עס ליב. כ'מיין, צו קער אהין, א קער אהער, אומעטום דארף זיין חן, דארף זיין גראציע. א צווייטען ארט נישט, איך אבער בין א מענש פון קולטור־עלער. כ'האב ליב ס'זאל שמעקען פון יע־דען ווינקעלע. כ'האב ליב פאעזי'ע.

כ'ווארף אויף איהר א בליק פון דער זייט. וואס זאל איך אייך זאגען? שטעהט פאר מיר די קעניגין איזאבעלא. שטעהט פאר מיר אנ'אמת'ע מאדאנא. ווארקא איז נישט ווערט זי זאל פוצען ביי איהר די שיך. אין פערגלייך מיט איהר איז ווארקא א „שלאך“, אנ'אומלויף, א נישט. דער־צו וועט ווארקא דיך אויסנוצען ביז צום ביין. און דא. . פון גרויס הידוש בעפאלט מיך א שרעק — פאר וואס האט זי איר ליכטיגען בליק דווקא אויף מיר געווענדעט? אזא [illegible] קייט! וויפיל חן, וויפיל גראציע אין יעדען קעהר! אויף מיין ווארט, נישט אנדערש, ווי זי איז א געוועזענע פרינצעסין... ווער ווייסט, וועסט זי ארומנעמען, קאן זי זיך נאך צור־וויינען. זי וועט זאגען:

— גראבער יונג, הינטישער זוהן. נישט צוליב דעם בין איך אהער געקומען. וויסען זאלסטו.

הינטישער זוהן, אז איך בין א געוועזענע פרינצעסין, פון די פרינצעסינס טרומטשענסקיס.

— אוי, דער נישט־גוטער האט זיך בעזעצט אין מיר. ווי מיר האבען א גאט, זי איז א פרינצע־סין... אט געהט זי... כ'האב מורא, כ'ווייס נישט, וואס מען הויבט אן צו רעדען מיט איהר. שוין פינף יאהר, ווי כ'האב מיט קיין אויסטענדיגע דא־מעס נישט גערעדט.

אלץ האט זיך געענדיגט. כ'בין א יונג, א פערד. כ'בין א בראנד־וויל פון א צופאהרענעם שיך.

אין דער פריה הויבט זי זיך אויף, געהט אוועק און...

— פינף רובל — זאגט זי.

— וואס?

— יא, זאגט זי, — נישט ווייניגער.

כ'האב ארויסגענומען געלד, איהר געגעבען און זיך גלייך געכאפט — צופיל געגעבען, זעקס רובל, צוויי דריי'ערלעך. כ'האב זי, דאס שלעגעל, דעריאגט אויף די טרעפ:

— אנשטאט פינף, האב איך אייך געגע־בען זעקס.

זי לאכט.

— נו, כ'האב פונקט נישט קיין רעשט. א צווייט מאל וועט איהר געבען ווייניגער.

אוי, [illegible]

א נארישער אינדעק. ס'האט זיך מיר פערוואלט א פליה טון, ווי אנ'אדלער. נישטא ווער ס'זאל לאַ־כען. כ'האב דווקא געוואלט רעדען מיט איהר וועגען ליבע. גענומען אויספרעגען:

— ווי קומט עס טאקע, וואס איז די האט מיך פון ערשטען בליק בעמערקט?

און זי:

— יא, פון ערשטען קוק זענט איהר מיר געפעלען. כ'האב זיך פערליבט אין אייך. כ'זעה א מאנצביל אהן פרישטשעס, א מאנסביל, וואס עס איז שעהן צו קוקען אויף איהם. גלייך ווי א ווירע. גלייך ווי א ווירע. בין איך נישט קיין בראנד־וויל פון א צופאהרענעם שיך? א פערד, וואס איך בין! כ'האט זיך נישט געכאפט!!

און אז כ'וואלט זיך געכאפט? יא, אז איך וואלט זיך געכאפט, וואלט אויך ס'איגענע פאר־סירט... אנדערע צושפרייטען די פליגעל ווי אנ־אדלער... איך אבער....

יא, ס'לעבען איז א מיאוס'ער וויץ. וואס אמת, האב איך ס'לעבען קיינמאל שטארק נישט ליב געהאט. בעמערקט אז א שטיקעל ברויט מיט פוטער פאלט אויף דר'ערד, פאלט עס שטענ־דיג מיט דער פוטער אראפ. דאס איז שוין א לומפעריי!

— פוי. ס'איז א לומפעריי!

מיט מל״אכ'ן אין פאריז

צו דער אויפפיהרונג פון ל. מלאכ'ס „מיסיסיפי" אין ראומאיטאשטשי

פאר מלאכ'ן האט פאריז נישט געהאט קיין בע־[…]זונדערע אַנציהונגס - קראפט. נאר אט איז די שטאט […]פלעטען אויפן שליאך פון זיינע וואנדערונגען, האט […]ער זי נישט געקאנט אויסמיידען.

„סאר מאָדנע פאָלק דאָס פאריזער איז, — זאָגט ער מיר אמאָל, ביי א שפאציר אויפן מאָנמארטער — […]'ווייס נישט און פערשטיי נישט, פאַרוואָס עס האָט […]יך אזוי פערליבט אין דער אַלטקייט פון זיינע היי־[…]זער, אז עס ווילט זיך איהם נישט אויפטאָן פערפוצען […]ייערע פאסאזשן, משמשות, זיי זענען נאך פערליבט […]אין לואי דעם פערצעטען. הלמאי וואָלטען זיי אזוי […]פערליבט געווען אין זייערע א יי נ ע נ ע ווייי־[…]בער ?..."

נאר האָט ער זיך שוין אריינגעכאפט אין פאר[…]יז האט ער געניסטערט און געטאפט מיט אנ'אויר […]ענ'אַרטיסטישער רוהיגקייט אין אלע ווינקעלעך. דורכ־[…]געשפרייזט די אמפאסען, סיטעס, פאסאזשיחען אין די […]שמאָלע מיט מענשען און סחורות אָנגעפאקטע גא־[…]סען. גייענדיג איבער דער אויסגעצויגענער שמאָלער […]די בעלוויעל, בעטראכט ער אזוי דעם הו-הא, וואָס איז […]ארומגענומען מיט א שטענדיגען שטויב-וואָלקען, און […]מיט אמאָל, נעהמט ער די טעקע פון חנר ליגקער […]האנד אריין אין דער רעכטער, און מיט דער ליני[…]קער, וועלכע ער האט ערשט פריי געמאכט, בעווייזט […]ער מיר, ווי ער וואָלט זי איינגעשטעקט אין עפעס […]א טיפען זאק און איבערגעקעהרט איהם מיט דעם […]אינעווייניגסטען ארויס : „די די בעלוויל זעהט אויס […]ווי אנ'איבערגעקעהרטע קישקע פון אנ'ערשט געשאכ־[…]טענער בהמה, פהלסט נישט די ענגשאפט און דעם […]געשטאנק ?..."

* * *

מלאכ'ן איז געגאנגען אין לעבען צו זעהן זיין […]שמיק „מיסיסיפי" אויף א פראנצויזישער ביהנע. […]ער האט שטארק בעדויערט וואָס אין פאריז איז נישט […]פאראן קיין פראָלעטאריש טעאטער, וואָס זאָל קענען […]זיין פיעסע בעווייזען פאר דעם פאריזער פראָלעטאר־[…]יאט „וואָס קען טאנצען פאר פרייד, — ווי א קליין

קינד, גייענדיג אין דער דעמאנסטראציע צו דער קאמונארען־וואנד און זינגענדיג „אוואנטי פאפאלא — באנדערא ראסא". בלויז דערפאר וואס ער איז שטאלץ, אז זיין זיידע איז איינער פון די קאמונארען וועלכע ליגען אויפן פערלאשעז". מאכט זיך, אז איין טעאטער-דירעקטאר, אגב איינער פון די בעקאנטסטע אין פראנקרייך, מאטיי רוסו, האט זיך אונטערגענו־מען די פיעסע צו שטעלען, דער בעקאנטער פראנצוי־זישער דיכטער און סעקרעטאר פון אינטערנאציאָ־נאלען פען-קלוב, בענזשאמען קרעמיע, דער וואס האט שפעטער געהאלטען אזא פיין דורכגעטראכטע און מיט ליבע צום יודישען ארבייטער דיכטער אדורכגע־דרינגענע הספד רעדע בייס קבר פון פערשטארבע־נעם ל. מלאך — אט ער האט זיך אונטערגענומען איי־בערזעצען „מיסיסיפי" אויף פראנצויזיש. מלאך האט זיך געפרייט: „ס'האט זיך געלוינט" די ווער־טער האט ער שווער ארויסגעבראכט פון מויל. ער האט זיך אליין הערביי געמוזט, ווי זיין טבע איז גע־ווען, אונטערהעלפען מיט דער לינקער האנד־בעוועגונג. נאך עטליכע טעג פרעג איך: „נו, מלאך, וואס איז טעוואריען מיטן פראנצויזישען „מיסיסיפי" ?

— ער, דער טעאטער דירעקטאר האט זיך זעהר פיין אפגערופען אויף דעריויף". נאר, ווייסט איהר, מאנכע מלאך, פארן פראנצויזישען פובליקום פעהלט אין „מיסיסיפי" א ליבע. אפשר קוינט איהר גרעניץ וואו איבערריכטן די האנדלונג, ס'וואלט געווען א ריזנערפאלג..."

— וואס האסטו דערויף געענטפערט ?

מלאך בלייבט א מינוט שטיין, ריהרט מיך אן מיט דער לינקער האנד ביים ארעם און ציהט מיך ליכט ווייטער...

„כ'האב איהם גארנישט געענטפערט! פון „מי־סיסיפי" מאכען א פראנצויזישען וואדעוויל ? ווי קען איך דאס ? דריי פערטעל פון „מיסיסיפי" וועט מוזען אנגעווארפען ווערען, „בייגאכט אויפן מאָנ־מארטר". צו דעם בין איך נישט מסכים! פון „מי־סיסיפי" — א פראנצויזישער וואדעוויל?..."

ח. טורנער

גריכישער פילאזאף פלאטאן

האט געוואוסט פארוואס פרויען פארבען

זייערע נעגעל אויף רויט

עס איז נישטא קיין איין ווינקעלע פון מענש־ליכען דענקען און האנדלען, וואוהין די פילאזאפיע זאל נישט האבען איינגעדרונגען מיט איהרע ראיות און השערות. די פילאזאפיע האט זיך אפילו פער־נומען מיט אויספארשען די אורזאך פארוואס פרויען פארבען זיך די נעגעל אויף רויט.

שוין דער גריכישער פילאזאף פלאטאן האט אנגעוויזען, אז פערשידענע פארבען האבען זייערע בעזונדערע ווירקונגען אויף די געפיהלען פון מענ־שען. אזוי האט ער דערקלערט אין די צייטען פון אלטערטום. און אין אונזער איצטיגער עפאכע זיצען וויסענשאפטסלייט אין לאבאראטאריעס און פאר־שען די אורזאכען פארוואס דאס איז אזוי. יו עס ווערט אנגעוויזען אין אנ'ארטיקעל, געדרוקט אין „נ. י. אמעריקאן" פון היינטיגען זונטאג. א בעקאנ־טער געלערנטער, פראפ. מ. לוקעיש, האט אפילו אנגעשריבען א בוך מיט'ן נאמען „די שפראך פון פארבען און קאלירען".

צווישען די גרויסע היסטארישע שייגהייטען פערנעמט דעם אויבענאן די עגיפטישע קעניגין קלעאפאטרא, און וועגען איהר יוערט דערציילט, אז זי פלעגט פארבען די נעגעל פון איהרע הענט און פיס אויף רויט. זי האט אויך גענוצט א סארט רויש פאר איהרע באקען, און א בעזונדער פארא רויטער צו מאכען איהרע ליפען. די קאסמעטישע פארבען אין אלטען עגיפטען זענען געמאכט גע־ווארען פון די בליטען פון געוויסע פלאנצען, און מען גלויבט, אז דער דאזיגער „מעיק־אפ" האט דאס געהאלפען קלעאפאטראן ברענגען אזויפיל הער־צער, אריינגערעכענט דאס מיליטערישע הארץ פון מארק אנטאני. מענער האבען טאקע נישט ליב קיין געפארבטע פנים'ער און נעגעל. דאך געהערען אט די פארבען צו די וואפען מיט וועלכע פרויען פאנ־גען מאנסבילשע הערצער.

אבער נישט בלויז אין עגיפטען, נאר אין אינדאריכע האבען פרויען גענוצט קאסמעטיקס נאך מיט טויזענטער יאהרען צוריק, ווי מען קאן עס זעהען פון די אפגאט־סטאטועס און יענע גע־געבטען.

הענט אלס צוציהונגס־מיטעל שפילען די וויכ־טיגסטע ראל אין דעם פיזישען ריין פון א פרוי, ווייל זיי זענען פון די ערשטע קערפער־טיילען בע־מערקט צו ווערען יוען מען בעקענט זיך מיט א פריי־שער דאמע.

מאדאם דע־סטאל, די בעריהמטע פראנצויזישע שריפטשטעלערין, איז נישט געווען קיין שיי הייט. זי האט אבער געהאט זעהר שעהנע הענט. פלעגט זי שטענדיג האלטען א בלום אין האנט אדער זיך שפילען מיט קארעלען, כדי צו ציהען יעדענס אויפ־מערק אמזיין צו זייער אויסזעהען.

איזאלדע, איינע פון די ראמאנטישסטע פיגורען אין דער געשיכטע, איז אויך בעריהמט געווארען א דאנק איהרע שעהנע הענט, וואס האבען מיט זייער ווייסקייט און דינקייט ממש פערכאפט די אויגען.

פארוואס האט מען דוקא אויסגעקליבען די רויטע פארב פאר די נעגעל? ווייל שוין אין די אלטע צייטען האט מען געוואוסט, אז רויטקייט סימבאליזירט מיט זיך ליבע, אמת, געזונט און שיינקייט.

דייטשלאנד וויל אנווארפען דעם „אריער־פאראגראף"

דער טשעכאסלאוואקישער פילם־פראדוקציע

פראג (יט"א) פון בערלין ווערט מיטגעטיילט, אז עס זענען איבערגעריסען געווארען די פערהאנד־לונגען, וואס האבען זיך דארט געפיהרט צווישען דייטשע און טשעכאסלאוואקישע פילם - עקספארט־געזעלשאפטען וועגען פילמען - אויסטויש צווישען ביידע לענדער. צום איבעררייסען די פערהאנדלונגען איז געקומען מחמת דער דייטשער פאדערונג איינ־צופיהרען אין דער טשעכישער פילם־פראדוקציע דעם „אריער - פאראגראף". מחמת דעם זעלבען טעם זענען אויך איבערגעריסען געווארען די פערהאנדלונ־גען צווישען די פילם - ארטיסטען - פעראיינען פון דייטשלאנד, טשעכאסלאוואקיי און עסטרייך וועגען אויסטויש פון פילם - ארטיסטען.

אנגעהויבען זיך די ספעקטאק־לען אין מאסקווער מלוכה'שען יודישען טעאטער

מאסקווע. נאך א פינף חדשים־דיגען איבער־רייס (4 חדשים גאסטראלען און איין חודש אפרוה) האט דער מאסקווער מלוכהשער יודישער טעאטער דעם 6־טען אקטאבער אנגעהויבען זיין נייעם סע־זאן אין מאסקווע.

צום 118־טען מאל איז אויפגעפיהרט געווא־רען „קעניג ליר" און, ווי שטענדיג, איז ער אדורך מיט גרויס דערפאלג.

די מאסקווער צושויער האבען זייער װארעם בעגעגענט און אויפגענומען דעם בעסט־קאלעקטיוו און בעזונדערס דעם פאלקס־ארטיסט פון דער רע־פובליק מיכאעלס און דעם פערדינסטפולען ארטיסט זוסקין.

דער טעאטער איז געווען פול געפאקט. אויף דער עפענונג איז בייגעווען דער שטעלפערטרעטער פונ'ם פארזיצער פונ'ם קאמיטעט פאר קונסט־ענינים ביים ראט־פאלקאם פון פססס באיארסקי

באנקעט פאר סער אייזיק אייזיקס אין לאנדאן!

לאנדאן. (יט"א). די טעג האט פערלאזען ענגלאנד און צוריק אפגעפאהרען קיין אויסטראליען דער געוו. יודישער גענעראל גובערנאטאר פון אויס־טראליען, סער אייזיק אייזיקס. פאר זיין אפפאהר איז לכבוד איהם ארויסגעגעבען געווארען א באנקעט פון דער אפטיילונג אויפן נאמען פון גענעראל סער דזשאן מאנאש אין דער בריטישער קאמבאטאנטען ארגאני־זאציע (סער דזשאן מאנאש, א יוד, איז געווען, ווי בעקאנט, דער שעף־קאמענדאנט פון די אויסטראלי־שע בעוואפנטע קרעפטען אין דער וועלט־מלחמה). אויפן באנקעט זענען מיט בעגריסונגס רעדעס ארויס געטרעטען מעהרערע העכערע אפיצירען פון דער ברי־טישער ארמעע, ענגלענדער און יודען. איינציגע רעד־נער דער־ונטער דער געוו. רעפוטאט בארנעט דזשע־נער, האבען אונטערגעשטראכען די דאנקבארקייט פון ענגלישען יודענטום פאר סער אייזיק אייזיקס אלס ווירדיגען רעפרעזענטאנט פון יודישען קיבוץ פון גרויס בריטאניען אין דער קרוין־אדמיניסטראציע. סער איי־זיק אייזיקס איז געווען דער ערשטער אויסטראליער פון געבורט, וואס האט פערנומען דעם העכסטען צייוויליען אמט אין אויסטראליען. פאר איהם פלעגט דער אמט פון גענעראל גובערנאטאר (הגבסטור פאר שטעהער פון דער קרוין) שטענדיג בעזעצט ווערען דורך ענגלענדער.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

האט זיך איבערגעצויגען אויף

Piotrkowska 56, tel. 129-77.

וואס דארף יעדער בעל־חוב און מאנער וויסען

וועגען זאיענטשעם און ליציטאציעס

דעקלאראציע.

דער ערשטער שריט פון א מאהנער צו לענקען אנ'עקזעקוציע אויף א בעל־חוב איז צו דעקלארגען א דעקלאראציע דעם געהעריגען קאמארניק. צו דער דעקלאראציע דארף בייגעלעגט ווערען דער אויס־פיהר־טיטול (ווירעקען).

אין דער דעקלאראציע איז דער מאהנער מחויב אנצוווייזען וואס ער פאדערט פון בעל־חוב און ווי אזוי דער צוגעמשפטער חוב דארף אויסגעמאהנט ווערען.

אין איין דעקלאראציע מעג דער מאהנער אנווייזען איינינע אופנים, ווי אזוי די עקזעקוציע זאל געפיהרט ווערען געגען בעל־חוב.

זאיענטשע.

ביי דער זאיענטשע מוז דער קאמארניק איבער־געבען דעם בעל־חוב א מעלדונג, אז די עקזעקוציע האט זיך אנגעהויבען. אין דער מעלדונג דארף אי־בערגעגעבען ווערען דער אינהאלט פון ווירעק.

אויפן פערלאנג פון בעל־חוב מוז דער קאמאר־ניק איהם ווייזען דעם אריגינאל פון פסק־דין.

וויפאלד איין חפץ אדער איניגע חפצים גענוג־גענען בכדי צו דעקען דעם חוב, האט דער בעל־חוב רעכט צו פערלאנגען, אז אויף די איבעריגע חפצים זאל די עקזעקוציע נישט געווענדען ווערען.

אויב א געוויסע סומע געלד דארף נישט באלד ארויסגעגעבען ווערען דעם מאהנער, מוז זי דעפא־נירט ווערען אין געריכט, דער פעראינטערעסירטער צד קאן פערלאנגען אז די דעפאנירטע סומע זאל א־ריינגעטראגען ווערען אין א באנק בכדי זי זאל ברענ־גען ציגזען.

דער דאזיגער פערלאנג דארף בעפרידיגט ווערען נאר אין דעם פאל, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א גרעסערע סומע און די דאזיגע סומע דארף ליגען א לענגערע צייט.

וועגען יעדען אונטער־גענומענעם שריט איז דער קאמארניק מחויב צוזאמענצושטעלען א פראטאקאל.

אין זונטאג און אין חגאות און דעסטגלייכען אויך ביינאכט טאר קיין זאיענטשע נישט געמאכט ווערען, סיידען אין אויסנאהמספאלען און אויך נאר דאן ווען ס'איז דערויף פערהאן אנ'ערלויבניש פון געריכטס־לייטער. די דאזיגע ערלויבניש איז מחויב דער קאמארניק צו ווייזען יעדעס מאל, ווען ער טרעט צו אין אנגעוויזענער צייט צו אנ'עקזעקוציע.

בעת א זאיענטשע מעג אנוועזענד זיין סיי דער מאהנער און סיי דער בעל־חוב. יעדער פון די ביידע צדדים מעג אויך פערלאנגען, אז עדות זאלען גערו־פען ווערען. אלענפאלס טארען נישט מעהר אנוועזע־נד זיין, ווי צו 2 פערזאן פון יעדען צד.

אין פאל, ווען די זאיענטשע דארף געמאכט ווע־רען אין דער אפוועזענהייט פון בעל־חוב, איז דער קאמארניק מחויב צו רופען איינעם אדער צוויי עדות וועלכע זאלען זיין אנוועזענד.

אלס עדות מעגען בענוצט ווערען קרובים אדער הויז־מענשען פון בעל־חוב.

אויב ס'איז נויטיג, מוז דער קאמארניק רופען צו דער זאיענטשע אנ'עקספערט, פון וועלכען ס'דארף גענומען ווערען אנ'אהרען־ווארט, אז ער וועט גע־וויסענהאפט דערהפילען זיינע אויפגאבען.

דער קאמארניק איז דעסטגלייכען אויך בערעכ־טיגט צו עפענען שענק, צו זוכען אין אלע בעהעל־טעגישען און אפילו אויך דורכצופיהרען א פערזענ־ליכע רעוויזיע ביים בעל־חוב בפרט, ווען ער וויל זיך ארויסדרייען פון שטיב בעת ס'קומט דארט פאר די זאיענטשע.

צו דעם מיטעל דארף זיך דער קאמארניק נעה־מען נאר דאן, ווען ער האט א פערדאכט, אז דער בעל־חוב האלט ביי זיך געלד אבער ווערט־זאכען און ער וויל זיי אין ערגעץ איבערזימען.

א זאיענטשע קאן מען ליגען אויף חפצים, וועל־כע געפינען זיך אין רשות פון בעל־חוב אדער פון מאהנער.

קוים געפינען זיך דעם בעל־חוב'ס חפצים אין רשות פון א דריטער פערזאן, טאר שוין אויף זיי קיין זאיענטשע נישט געלייגט ווערען, סיידען די פערזאן, אין וועמענס רשות די דאזיגע חפצים גע־פונען זיך איז מסכים אויף דער זאיענטשע.

דער בעל־חוב איז מחויב גלייך צו מעלדען דעם קאמארניק, אז ער לייגט א זאיענטשע אויף פרעמדע חפצים, ער דארף אויך אנווייזען די אדרעסען פון די אייגענטליכע אייגענטימער און דער קאמארניק מוז זיי גלייך וועגען דער פארגעקומענער זאיענטשע מיטטיילען.

פאר אנגעבען פאלשע ידיעות דראהט דעם בעל־חוב א געלד־שטראף אין דער הויך ביז 5 הונדערט זילדען.

דער מאהנער האט רעכט צו פערלאנגען פון קא־מארניק, אז ער זאל איהם מעלדען וועגען טערמין, ווען די זאיענטשע דארף פארקומען, ווי באלד דער קאמארניק האט געמאכט די זאיענטשע און דעם מאהנער טראגט זיין פערלאנג וועגען טערמין איהם נישט מיטגעטיילט, מעג דער מאהנער פאדערען פון קאמארניק, אז ער זאל אין זיין אנוועזענהייט קאנט־ראלירען די סעקוועסטרירטע חפצים.

אין פאל, ווען די זעלבע חפצים דארפען פערנו־מען ווערען נאך פאר א חוב, דארף שוין דער קא־מארניק נישט נאכאמאל מאכען קיין זאיענטשע, נאר ער שליסט אן דעם נייעם חוב צו דער פאריגער זא־יענטשע. דער מאהנער מוז אבער פערלאנגען פון קאמארניק אין אזא פאל, אז ער זאל אין זיין אנ־וועזענהייט קאנטראלירען די סעקוועסטרירטע חפצים.

אין זאיענטשע - פראטאקאל מוז דער קאמארניק גענוי אנגעבען די ווערט פון יעדען פערנומענעם חפץ.

סיי דער בעל־חוב און סיי דער מאהנער קאנען קוועסטיאנירען די אפשאצונג פון קאמארניק, דארף דאן גערופען ווערען אנ'עקספערט, וועלכער זאל דורכ־פיהרען די אפשאצונג. די אפשאצונג קאן פארקומען בעת דער זאיענטשע אדער אין טאג פון דער לי־ציטאציע.

יעדענפאלס טארען נישט קיין חפצים פון גאלד, זילבער אדער פלאטין געשאצט ווערען ביליגער, ווי זיי זענען ווערט אויף שמעלץ.

דעם האנאראר פארן עקספערט איז מחויב צו דעקען דער צד, וועלכער פערלאנגט, אז אזא עקספערט זאל גערופען ווערען.

נייע געזעצן און צירקולארען

האנדעל מיט בהמות

לויט א פערעפענטליכטע פעראָרדענונג פון האנ־דעלס־ און אינדוסטרי־ מיניסטעריום מוזען די בהמות און שעפסען, וועלכע ווערען געבראכט צו־שעכטען, אונבעדינגט פערקויפט ווערען אויף דער וואג.

אויף דער וואג דארפען ווערען פערקויפט לעבע־דיגע און אויך געשאכטענע בהמות. צו דער וואג איז מחויב צוצופיהרען דער פערקויפער.

מיטן וועגען פערנעהמט זיך די פערוואלטונג פון מארק, וועגען קוואנטום דארף ארויסגעגעבען ווערען א געהעריגע בעשטעטיגונג.)

מיליטער - דינסט

דאס מיניסטעריום פאר מיליטער ענינים קלערט אויף, אז בערעכטיגט אויף פערקירצטער דינסט זע־נען צווישען אנדערע אויך די יונגעלייט, וועלכע בע־זוכען פאלגענדע לאדזשער יודישע מיטעלשולעס לעהר־אנשטאלטען:

1) ביידע יודישע מענער גימנאזיעס,

2) די גימנאזיע אויף פאמארסקא 46,

3) די גימנאזיע פון יצחק קאצענעלזאן.

שאצען ירושות

דאס פינאנץ - מיניסטעריום מאכט אויפמערק־זאם, אז ביים אפשאצען די ווערט פון ירושה־אביעז־טען, וואס איז נויטיג ביים אויסמעסט פון ירושה־שרייער, הגם די פראצעדור ווערט אייגענטליך דורכ־געפיהרט דורכ'ן געריכט, מ'קאן צוגעלאזט ווערען פערטרעטער פון דער פינאנץ־מאכט.

דעוויזען - פערברעכענם

דאס יוסטיץ־מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע געריכטען, אז דעוויזען - פער־ברעכענס זאלען גע'משפט ווערען איליג און מהי״ץ דער ריהה.

קריזים - צושלאג

דעסטגלייכען ווערט אויך אין זעלבען צירקולאר אנגעוויזען, אז דער קריזיס־צושלאג צום שטייער פון אומבעוועגליכע גיטער דארף גענומען ווערען בלויז פון בנינים און נישט פון פלעצער.

עדות

דאס יוסטיץ־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פעראָרדענונג צו די געריכטען, אז קוים דארף פער־הערט ווערען אנ'עדות, וועלכער איז קראנק און קאן צו דער פערהאנדלונג נישט קומען, זאל דער פראצעס נישט אפגעלייגט ווערען, נאר דער קראנקער עדות דארף פערהערט ווערען ביי זיך אין דערהיים, אבער נאר, פערשטייט זיך, אין דעם איינציגען פאל, ווען אהן דעם עדות־זאגען פון בעטרעפענדען קראנ־קען קאן מען זיך נישט בעגעהן.

ליצענציעס

דאס אינערן - מיניסטעריום קלערט אויף, אז דאס ארומטראגען אדער ארומפיהרען סחורות פון א סטאביליער פערקויף־שטעל קאן נישט בעטראכט ווערען, ווי הויזירעריי און ממילא דארף מען דערויף קיין ליצענץ נישט האבען.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע. וועגערישע און הויט־קראנקהייטען

טראוגוטא 9 טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט

זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פרייזען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

מאָנטאָג, 12 אָקטאָבער
כ"ן תשרי תרצו

זון-אונטערגאַנג 4.41
זון-אויפֿגאַנג 7.05

ארום דער אַקציע וועגען „הנחות" פֿאַר האַנדווערקער און לערן-יונגלעך

ווענדונג צו די פֿאַראײניגטע קאָמיטעטען פֿאַר די ענינים פֿון יודישער מלאכה און האַנדווערקער-פֿאַראײנען אויף דער פּראָווינץ

אין דער פּרעסע איז שוין געווען געמאָלדען וועגען דער פֿאָרשטעהענדער ספּעציעלער אַקציע ארום די הנחות פֿאַר האַנדווערקער און לערן-יונגלעך, וואָס זענען פֿאָראויסגעזעהען אין די צירקולאַרען נומ. 26, 27 און 28 פֿון מיניסטעריום פֿאַר האַנדעל און אינדוסטריע. די אַקציע געהט אין דער ריכטונג צו באַוועגען אַלע יודישע האַנדווערקער און לערן-יונגלעך בײַ׳ם אויסצונוצען די פֿאָראויסגעזעהענע הנחות, וואָס האָבען אַ קאָלאָסאַלע באַדײַטונג פֿאַר דער לעגאַלער אַרבײַט פֿון די יודישע בעלי-מלאכות און פֿאַר דער ענטוויקלונג פֿון יודישען האַנדווערק אין לאַנד.

אין שייכות דערמיט ווענדעט זיך דער פֿאַראײניגטער קאָמיטעט פֿאַר די ענינים פֿון יודישער מלאכה צו אַלע פֿאַראײניגטע קאָמיטעטען און האַנדווערקער-פֿאַראײנען אין לאַנד מיט דער אויפֿפֿאָדערונג, תיכף צוצוטרעטען צו רעגיסטרירען אַלע פֿאַראינטערעסירטע בעלי-מלאכות און לערן-יונגלעך, וועלכע קענען געניסען פֿון די פּריווילעגיעס. אין דער 1-טער רייה דאַרפֿען רעגיסטרירט ווערען די האַנדווערקער, וועלכע האָבען אין יאָהר 1927 באַשעפֿטיגט אין זייערע וואַרשטאַטען וועלכע עס איז אַרבײַטער. די דאָזיגע בעלי-מלאכות קענען, אויפֿ׳ן סמך פֿון די דערמאָנטע צירקולאַרען, געניסען פֿון ערוואַרבענע רעכט צו האַלטען און אויסבילדען לערן-יונגלעך. עס דאַרפֿען אויך רעגיסטרירט ווערען אַלע לערן-יונגלעך וועלכע זענען באַשעפֿטיגט אַפֿילו בײַ נישט דיפּלאָמירטע מײַסטערס און בעזיצען נישט קיין אָפּמאַכען מיט די דאָזיגע מײַסטערס, דערבײַ דאַרף באַמערקט ווערען, אַז דער הנחה-טערמין פֿון שליסען די אָפּמאַכען ענדיגט זיך דעם 31-טען דעצעמבער ה. י.

דער פֿאַראײניגטער קאָמיטעט האָפֿט, אַז אַלע אָרטיגע קאָמיטעטען און האַנדווערקער-פֿאַראײנען אין גאַנצען לאַנד וועלען פֿאַרשטעהען די אומגעהויערע וויכטיגקייט פֿון דער דאָזיגער אַקציע פֿאַר די אינטערעסען פֿון דער יודישער מלאכה אין פּוילען און וועלען אין באַגרענצטע צײַט דורכפֿיהרען די דאָזיגע אַרבײַט. (יט"א)

פֿייערליכע אויפֿנאַהמע פֿון נײַעם לאָדזשער שול-קוראַטאָר

9 נײַע מוסטער לעהר-אַנשטאַלטען פֿאַר פּראַקטישער אַרבײַט אין לאָדז

צו הער פֿייערליכער אויפֿנאַהמע פֿון נײַעם קרײַז שול-קוראַטאָר, וועלכע איז פֿאָרגעקומען שבת אין אָוונט אין לאָקאַל פֿון מענער-גימנאַזיום אויפֿ׳ן נאָמען פֿון מאַרשאַל פּילסודסקי זענען געקומען אַ חוץ די פֿאָרשטעהער פֿון די לעהרער פֿון אַלע טיפּען פּוילישע שולען אויך פֿאָרשטעהער פֿון דער זעלבסטפֿאַרוואַלטונג אין די פֿאַרזאַמלונג פֿון שטאָט-פּרעזידענט גראַבאָווסקי, וויצע-פּרעזידענט פּאַנטשקאַ, נאַטשעלניק וואָלטראַטוס און אַנדערע קולטור-טוער.

אין נאָמען פֿון די לעהרער פֿון לאָדזשער שול-קרײַז האָט דעם קוראַטאָר באַגריסט דער פֿאָרזיצער פֿון דעם לעהרער-פֿאַראײן ה׳ וואַשילעווסקי.

נאָכדעם האָט גענומען אַ וואָרט דער פּרעזידענט גראַבאָווסקי, וועלכער האָט אונטערשטראָכען, אַז לאָדז האָט, נישט קוקענדיג אויף איהרע ספּעציפֿישע באַדינגונגען, די ערשטע אַ באַזונדער; אַכט געלעגט אויף דער באַדײַטונג און וויכטיגקייט פֿון דעם שול-וועזען און די ערשטע אײַנגעפֿיהרט אַלגעמיינע צוואַנגס-שולע.

די שטאָט-פֿאַרוואַלטונג באַמיהט זיך מיט אַלע כוחות אַקעגענצוקומען די פֿאָדערונגען פֿון די שולעס, באַמיהט זיך צוזושטעלען די נייטיגע צאָהל שול-לאָקאַלען א. ד. גל. די שווערע ווירטשאַפֿטליכע לאַגע שטערט אָבער איצט דער לאָדזשער זעלבסט-פֿאַרוואַלטונג אין דער פֿולער מאָס אַקעגענצוקומען די נויטען פֿון דער שול.

אַ רייה לעהרער רעדען וועגען איצטיגען מצב פֿון די פּוילישע שולען. נאָכהער נעמט דאָס וואָרט דער קוראַטאָר אַמבראָזעוויטש, וועלכער ערקלערט צווישען אַנדערען, אַז אין לאָדז זאָל אײַנגעריכט געעפֿענט ווערען 9 מוסטער-שולען פֿאַר פּראַקטישע אַרבײַטען. 5 אַנשטאַלטען פֿאַר יונגלעך און דרײַ פֿאַר מיידלעך, 1 שולע זאָל געעפֿענט ווערען פֿאַר דער יוגענד פֿון איבער דעם שול-עלטער. ווײַטער האָט דער קוראַטאָר ערקלערט, אַז די צענטראַל-ביבליאָטעק וועלכע געפֿינט זיך איצט אויף זשעראָמסקי גאַס זאָל איבערגעטראָגען ווערען אין צענטער פֿון שטאָט.

אין משך פֿון נעכטיגען טאָג האָט דער קוראַטאָר באַזוכט דעם אינסטיטוט און לעהרער-סעמינאַריום אין זגיערזש און אַ סך אַנדערע לעהר-אַנשטאַלטען.

הײַנט פֿון 8 אינדערפֿריה ביז 2 נאָכמיטאָג זאָל דער קוראַטאָר וויזיטירען פֿערשידענע פּראָפֿעסיאָנעלע שולען.

פֿון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג וועט דער קוראַטאָר אויפֿנעהמען פֿערשידענע אינטערעסאַנטען אין בנין פֿון שול-אינספּעקטאָריאַט, פּעטריקאָווער 147.

—*×*—

ציוניסטען ציהען צוריק זייער פּראָטעסט געגען די וואַהלען אין 9. קרײַז

(בריף אין רעדאַקציע)

חשובער הער רעדאַקטאָר!

מיר בעטען אײַך איבער דעם קאָמוניקאַט מיט דער בקשה צו פֿאַרעפֿענטליכען אין נאָהענטסטען נומער פֿון אײַער ג. צײַטונג פֿאַר וועלכען מיר דאַנקען אײַך פֿאָראויס.

נעהמענדיג אין אַכט, אַז נײַע וואַהלען אין 9-טען וואַהל-קרײַז וועלען ברענגען צום אָפּלייגען פֿון דעם טערמין פֿון צוזאַמענרופֿען פֿונ׳ם שטאָט-ראַט, האָבען מיר געפֿונען פֿאַר נויטיג צוריקצוציהען דעם אַרײַנגעטראָגענעם פּראָטעסט.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז

געשלעגען און מעסער-שטעכערײַ

(א) נאָך אַ געשלעג אויף מאַריסאַרסקאַ 67 האָט פּאָגאָטאָוויע געמוזט ערטיילען הילף דעם מ..... פּראָפֿאָלק אַליפּיאַ און יוזעף אַזשעכאָווסקי.

אין שענק אויף דער סהעפּזשינסקאַ איז בעת אַ געשלעג פֿון שיכורים פֿערוואונדעט געוואָרען דער 20-יאָהריגער בראָניסלאַוו פּאָמאַלאַ (פֿון יוליאַנאָווסקאַ 69).

* * *

אויף 11 ליסטאָפּאַדאַ 45 איז בעת אַ געשלעג צווישען צוואָנען געוואָרען אַ געוויסער אַלעקסאַנדער ווילגאָן (פֿון נאַראַנסקאַ 45).

* * *

אויף לוטאָמירסקאַ 7 איז בעת אַ גאַסען-געשלעג צושטאָכען געוואָרען דער 27-יעהריגער לייב-הערש זינסבערג (פֿון פּאָלנאָצנאַ 22). ער איז פֿערוואונדעט אין דער ברוסט. די וואונדען זענען נישט קיין טיפֿע.

חוץ מזה האָט פּאָליציי אינטערוועניהרט אין נאָך אַ גאַנצע רייה אונאַנגעמעלדעטע געשלעגען.

* * *

אויף ראָג לעשנאַ און לאַנקאָווע האָט מען געפֿונען אַ נאַקעטען און צוקאַליעטשעטען חעם 26-יאָהריגען בראָניסלאַוו קאָבזאַ (פֿון 6 יעזיערסקע 96). ווי עס ווײַזט זיך ארויס איז ער געווען שיכור. מען איז איהם באַפֿאַלען, מכבר געווען מיט אַ מעסער-שטאָך און דערנאָך אויסגעטון נאַקעט.

אויף ראָג לוטאָמירסקאַ און זגערזשער איז דער 30-יאָהריגער סטאַניסלאַוו שטשעלינסקי (פֿון בזשעזינאַ 3) פֿערהאַלטען געוואָרען דורך אַ געוויסען מיעטשיסלאַוו קלימטשאַק. קלימטשאַק איז געווען שיכור און ער האָט אָהן שום אורזאַכען עטליכע מאָל צושטאָכען שטשעלינסקין. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל.

טעאַטער פֿילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20

ווילנער יודישע אָפּערעטען-טרופּע

נחמה, קאַדיש, חאַש, ש. קוטנער

מיט׳ן אָנטייל פֿון נגוס-בעקאַנטען אַרטיסט

הײַנט, מאָנטאָג, 9 אָוונט

גרויסע פּאָפּולערע פֿאָלקס-פֿאָרשטעלונג

„אַמעריקאַנער ליטוואַק"

אָפּערעטע אין 2 אַקטען מיט עפּילאָג, פֿון לעש. — מוזיק: אָלשאַנעצקי. — רעזשי: קאַדיש.

אײגענע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען. גרויסער אָרקעסטער דיר.: דוד ביינעלמאַן.

דינסטאָג און מיטוואָך שפּילט די טרופּע אין טאָמאַשאָוו.

באַמערקונג: ווער עס קומט פֿריהער באַקומט אַ בעסערען פּלאַץ.

אַכטונג: עס גרייט זיך די צווייטע גרויסע אויפֿפֿיהרונג. —::— פּרעמיע קומען.

בילעטען צו באַקומען אין קאַסע פֿון „פֿילהאַרמאָניע". אָנפֿיהרונג: ב. אַסס.

נאַכטיגע לאַפּ-פֿייערונגען

(א) שבת אין 13-טער פֿראַנציסקאַנער וואָך פֿון „לאָפּ" זענען אין לאָדז פֿאָרגעקומען אַ רייה פֿוילישע פֿאַראַנשטאַלטונגען, ווי גאָטעסדינסטען, מאַניפֿעסטאַציעס, אַ דעפֿילאַדע א.א. וו.

דער ערשטער שניי

(א) נעכטען אין די פֿריהמאָרגען-שעה׳ן איז אין לאָדז אַרויסגעפֿאַלען דער ערשטער שניי.

די טעמפּעראַטור איז בעדייטענד געפֿאַלען און טראָץ דעם איז גלייכצייטיג געפֿאַלען אַ רעגען, וועלכען דער שניי איז צעגאַנגען.

געעפֿענט אַ קאָאָפּעראַציע-אויסשטעלונג אינ׳ם סטאַשיץ-פּאַרק

(א) נעכטען איז אינ׳ם סטאַשיץ-פּאַרק פֿייערליך געעפֿענט געוואָרען די דריטע אינ׳ם לויפֿענדען יאָהר אויסשטעלונג — דאָס מאָל אַ קאָאָפּעראַציע-אויסשטעלונג.

אָנהויב פֿון קורס פֿאַר מיליטערישער אויסשולונג און פֿיזישער ערציהונג אין בערעק-יאָסעלעוויטש-לעגיאָן

הײַנט הויבען זיך אָן אין בערעק-יאָסעלעוויטש-לעגיאָן דער קורס פֿאַר מיליטערישע אויסשולונג און פֿיזישע-דערציהונג, אַלע די וועלכע האָבען זיך אײַנגעשריבען צום קורס, מוזען זיך צושטעלען פּינקטליך 8 אָוונט אין לאָקאַל פֿון לעגיאָן, אַלעיאַ קאָשטשושקאַ 38.

אויך מעלדט די קאָמענדע פֿון לעגיאָן מיט, אַז נאָך די וואָך ווערען נאָך אָנגענומען רעפֿלעקטאַנטען, וואָס ווילען אַדורכמאַכען דעם קורס פֿאַר מיליטערישער אויסשולונג און פֿיזישער ערציהונג, בײַם אײַנשרײַבען מוז מען האָבען אַ פּערזענליכען דאָקומענט.

אײַנשרײַבונגען ווערען אָנגענומען יעדען טאָג פֿון 7—9 אָוונט, אויסער שבת איז קאַנצעלאַריע פֿון לעגיאָן.

KINO TEATR
MIRAŻ
[illegible]

הײַנט און פֿאָלג. טעג!
דער וועלטבעריהמטער טענאָר
Józef
SCHMIDT
אין פֿילם א. נ.
דער גליקליכסטער
טאָג פֿון מײַן לעבען

קיין ארץ-ישראל

גרופּענווײַז און אינדיווידועל.
ביליגע פּרײַזען. גוטע באַדינגונגען.
פּינקטליכע באַהאַנדלונג.

14-טעגיגע אויספֿלוג קיין ווינע
אָבפֿאָהר יעדען טאָג. 135 זל.

אויסלענדישע הנחה- און קוראַציע-פּעסער.
פֿאָרשטעהערשאַפֿט פֿון „אינטוריסט"
אויספֿליגען און רײַזעס קיין רוסלאַנד.
ברענגען קרובים פֿון רוסלאַנד קיין פּוילען
אינפֿאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רײַזע-ביוראָ
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פֿאָרשטעהערשאַפֿט פֿון „אינטוריסט"
נעמט אָן דאָס איבערשיקען
פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

יאָהרגאַנג 1916

הײַנט, מאָנטאָג ד. 12. אָקטאָבער דאַרפֿען זיך שטעלען די יאָהרגענג פֿון 1916, וואָס וואוינען אויפֿ׳ן שטח פֿון 3-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

A. R.

און פֿון 8-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

G. H. Ch. I. J.

מאָרגען, דינסטאָג ד. 13. אָקטאָבער דאַרפֿען זיך שטעלען די יאָהרגענג פֿון 1916, וואָס וואוינען אויפֿ׳ן שטח פֿון 3 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

C D E

און פֿון 8-טן קאָמיסאַריאַט

K L Ł M

צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע

דעם 15-טען ד. ה. הויבט אָן אַמטירען די פּאָבאָר-קאָמיסיע אין לאָקאַל (פּיעטריקאָווער 165). מעלדען דאַרפֿען זיך די פּאָבאָראָווצעס פֿון יאָהרגאַנג 1915 און עלטערע, וואָס האָבען נאָך נישט ערלעדיגט זייער מיליטער-אַנגעלעגענהייט, וואָס וואוינען פֿון 2, 3, 5, 8, 9, 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

אַפּטייקען.

הײַנטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) הײַנט בײַנאַכט דיזשורירען פֿאָלגענדע אַפּטייקען: קאָספּערסקעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, 11 ליסטאָפּאַדאַ 86; זונדרעלעוויטש, פּעטריקאָווער 25; באַיאַרסקי און שאַט, פּושעיאַזד 19; דיטעל, קאָפּערניקאַ 26; ליפּיעץ, פּעטריקאָווער 193; סלאָפּאַטאָווסקי, זשנאָווסקאַ 147.

געקינדיגט 1,000 סעזאָן-אַרבײַטער

(א) די צײַט פֿון די סעזאָן-אַרבײַטען ענדיגט זיך. איצט זענען אויף אַ רייה אָפּשניטען געקינדיגט געוואָרען אַן ערך 1,000 אַרבײַטער, וועלכע האָבען שוין אָפּגעאַרבײַט די נויטיגע 26 וואָכען, בכדי צו באַקומען אונטערשטיצונג.

רעדוצירטע אומזאַץ-שטײַער

(א) די פֿינאַנץ מאַכט האָט גענומען אַ פֿעראָרדנונג מכוח׳ן רעדוצירען ביז 1,5 פּראָצענט די סטאַוקעס פֿון הכנסה-שטײַער פֿאַר די קלענערע אינדוסטריע אונטערנעהמונגען, ווי דהיינו — פֿאַר די קאַטעגאָריעס 6, 7 און 8.

די רעדוקציע נעהמט אַרום די אומזאַצען פֿאַר דער צײַט פֿונ׳ם 1 יאַנואַר 1936, און דערבײַ דאַרפֿען נישט בעליגט ווערען קיין ספּעציעלע ביטעס מצד די פֿעראינטערעסירטע שטײַער-צאָהלער.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען און געפֿינט זיך
פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרײַזען
פֿון 11 פֿריה ביז 3 בײַטאָג און פֿון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פֿון 8—1 בײַטאָג.
פֿאַר פֿרויען אַ באַזונדער וואַרטע-זאַל

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20
טעל. 213 84.

מאָרגן, דינסטאָג, דעם 13 אָקטאָבער, 8³⁰ אָוונט
ערשטער אינאויגוראַציאָנס-
מייסטער-קאָנצערט
פון
יוסף שמידט

וועלטבאַריהמטער טענאָר, באַקאַנט פון די שענסטע און מעלאָדישסטע קלאַנג-פילמען. —::— בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע. —::— פ־ייקאַרטען אַ חוץ סמטליכע אונגילטיג.

„מפעל-הבצרון“

רעדעס אין „אהל-יעקב“ פון די ה״ה: רעד. גראָס-צימערמאַן און משה לימאַן

די שוהל „אהל-יעקב“ איז שטענדיג אין אונ־זער שטאָט די ערשטע אין וועלכער עס געפינען אַ וואַרעמען אָבקלאַנג די וויכטיגסטע נאַציאָנאַלע אקציעס.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גרויסער אקציע אויף צו פערטיידיגען און פערשטערקען דעם ישוב אין א״י, האָט דער ספעציעלער שליח פון דער יודישער אַגענץ רעד. גראָס-צימערמאַן און ה׳ משה לימאַן געהאַלטען סוכות רעדעס אין דער שוהל „אהל-יעקב“ וועגען דער בעדייטונג און די אויפ־גאַבען פונ׳ם „מפעל-הבצרון“.

די רעדנער האָבען זיך אָפּגעשטעלט אויף די לאַגע אין ארץ-ישראל און אויף די קרבנות וועלכע עס טראָגט דער ישוב במשך פון חדשים פאַר דער פערטיידיגונג פון אונזערע פּאָזיציעס און פאַר דער צוקונפט פון דער יודישער נאַציאָ־נאַלער היים און אָנגעוויזען אויף דעם חוב פון די יודען אין די גלות לענדער מיטצוהעלפען אינ׳ם דאָזיגען העראאישען קאַמף.

די רעדעס האָבען געמאַכט א שטאַרקען רושם אויף די צאָהלרייך פערזאַמעלטע אין דער שוהל.

התאחדות פּראָטעסטירט

געגען אפליינען די קהלה-וואַהלען

אין אייגענעם לאָקאַל האָט די צ. ס. א. פּ. „התאחדות“ נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ מיטינג, געווידמעט די קהלה-וואַהלען.

נאָכדעם ווי ס׳האָבען גערעדט די ה״ה ד״ר ח. בערלאַס, ראַטמאַן דר. ז. עלענבערג, נ. ליכטענשטיין א. אנד. איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע פּראָ־טעסט-רעזאָלוציע געגען די פּרובען אָפּצושלעפּען די וואַהלען צו דער קהלה לויט פּאַראַגראַף 20 פאַר דעם קאַמף פאַר אַ נאַציאָנאַל יודישע דעמאָקראַטישע קהלה.

ערקלערונג פון קהלה-פּרעזעס י. ל. מינצבערג

(בריף אין רעדאַקציע)

צו דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט“ דאָ

חשוב׳ע ה׳ רעדאַקטאָר!

אינ׳ם נעכטיגען נומער פון אייער וו. צייטונג איז אָבגעדרוקט אַ קאָמוניקאַט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אין וועלכען ס׳ווערט איבערגעגעבען, אַז די היגע „אגודת ישראל“ האָט זיך צו איהר גע־וואַנדען מכּח אונטערנעהמען בשותּפות׳דיגע שריט ביי דער אַלפּויכּמס-מאַכט וועגען אָפּלעגען די וואַה־לען צו דער קהלה.

אין שייכות דערמיט שטעל איך קאַטעגאָריש פעסט — אלס פּרעזעס פון דער „אגודת ישראל“ אין לאָדז — אַז דאָס איז אַ שקר מוחלט און דערביי האַלט איך פאַר מיין חוב איבערצוגעבען דער עפענטליכקייט דעם אונטערשלאַג פון דאָזיגען ענין און ליכט פון די אמתע פאַקטען:

שבת-צו-נאַכט׳ס ד, 3-טען ה. ח., אויף דער זיצונג פון דער וואַהל-קאָמיסיע ביי דער קהלה, האָב איך זיך געוואַנדען צום ציוניסטישען פאָרשטעהער אין דער דאָזיגער קאָמיסיע, ה׳ אליעזר שיין, מיט אַן אָנפראַגע, צי ס׳איז איהם עפּעס בעקאַנט וועגען דער ידיעה, וואָס עס פערשפּרייט איינער פון די ציו־ניסטישע כלל-טוער, אַז ער — דער דאָזיגער כלל-טוער — זאָל האָבען געווען אין וואַרשאַ אָדער אַמט און אַז די וואַהלען צו דער קהלה וועלען ווערען אָב־געלעגט, מצדי האָב איך דערביי צוגעגעבען, אַז איך האָב נישט דע-וועגען די מינדעסטע ידיעה און (אַ) אלס פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג וואַלט איך דאָך געדאַרפט עפּעס וויסען מכּח דעם — צוליב וואָס כ׳האַלט די אַלע קלאַנגען פאַר נישט געשטויגען.

אויף מיין אָנפראַגע צו ה׳ שיין, ווי־אַזוי ער וואָלט זיך פערקוקט אויף אַזאַ מין ענין, האָט ער מיר געענטפערט, אַז ער וואָלט דאָס געהאַלטען פאַר אַ גליק, ווארים די ציוניסטען האָבען מורא פאַר אַ גרויסען דורכפאַל בעת די וואַהלען.

דערויף האָב איך ה׳ שיין געשטעלט אַ צווייטע פראַגע, באַם די „אגודה“ וואָלט זיך אַרויסגעזאָגט אין דער פראַגע, טאָ צי וואָלטען זיי גייט געווען בשותּפות אַרויסצוטרעטען ביי די געהעריגע מאַכט־אָרגאַנען, מכּח דעם ענין. ה׳ שיין האָט מיר דאַן גע־ענטפערט, אַז מצדו וואָלט ער דאָס געהאַלטען פאַר ווינשענסווערט; ער קען אָבער נישט אַליין דעצי־דירען, נאָר ער וואָלט זיך מוזען אָנפרעגען די מיינונג פון ד״ר ראָזענבלאַט און דערצו האָט ער זיך בעוואָ־רענט, אַז ווען דער ענטפער זאָל זיין אַ נעגאַטיווער, דאַרף אונזער געשפּרעך פערבלייבען בסוד.

צומאָרגענ׳ס האָט מיר ה׳ שיין טעלעפאָניש מודיע געווען, אַז ד״ר ראָזענבלאַטס ענטפער איז אַ נעגאַטיווער.

נישט מיין שולד איז דאָס, וואָס דער דאָזיגער סוד האָט נישט געקאָנט פערבלייבען בסוד, ווי ס׳האָט זיך געווינשען דער פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

איך דאַנק אייך, ה׳ הער רעדאַקטאָר, פאַרן אָב־דרוקען מיינע דאָזיגע פאַר שורות און צייכען —

מיט אכטונג

פּרעזעס פון „אגודת ישראל“ אין לאָדז

(—) י. ל. מינצבערג

סיים-דעפּוטאַט

גוט מאָרגען!

נישטאָ קיין מזל!...

אבי מ׳האָט געמיינט.

אבי מ׳האָט געמיינט, אַז סוועט יעדער זיין פרעהליך. אבי מ׳האָט געמיינט, אַז מיר וועלען ווידער האָבען עפּעס צו טון, אַז מיר וועלען קע־נען פערברענגען, „זאַבאַוויען“ זיך אין די גרויסע הערבסט-אָווענדען אויף די וואַהל-מיטינגען, הע־רען „אַ קלוג“ וואָרט פון אונזערע „גדולים“. גע־הערען פון „פילהאַרמאָניע“ און „ראַזמאַיטאָשטשי“, און הערען ווי אַזוי די געגנער וועלען זיך אדורכ־שמועסען מיט... בענקלעך, שטעקענס און אַנדע־רע „כלי-זין“... ווי אַזוי יעדע פון די צדדים וועט מיך וועלען „איבערצייגען“, אַז נאָר זיין פּראָגראַם איז דער ריכטיגער. איך וועל מיט יעדען מסכים זיין, און דערנאָך זיי ווייזען אַ פייג.

איצט דאָס ביסעל „ליטעראַטור“; כ׳האָב גע־רעכענט, אַז איך וועל מיך איצט באַדען אין אַ ים פון „וואַהל-ליטעראַטור“, אַז אין משך פון דער וואַהל-יאָך, וועל איך קומען צו אַ לאַגער פון קאָנווערטען, און אַנדערע פיש-מיענגע מאַטעריאַ־לען... נו, האָט זיך פון דעם אַלעם אויסגעלאָזט א טייך. אויס קהלה-וואַהלען — און פאַרטיג! וואָס וועל איך טון אין די גרויסע הערבסט-אָווענ־דען? געהען אין טעאַטער? קאָסט דאָך געלד, און איך האָב געקענט האָבען אַנ׳אומזיסטע קאָ־מעדיע!..

און צו להכעיס, האָבען זיך געמאַכט אַזעלכע שניידיגע קעלטען, אין שטוב איז קאַלט, הייצען קאָסט געלד, וואָלט מען אָבער נישט אָפּגעלעגט די קהלה-וואַהלען, וואָלט איך דאָך יעדען אָוונט געקענט זיצען אין אַ געהייצטען זאַל, און דערצו זיין אַנ׳אָנגעלעגטער גאַסט.

און אויף די מיט די „אייגענע מאַנדאַטען“, וואָס האָבען געהאַט די מאַנדאַטע אין די קעשענעס — איז נישט קיין רחמנות? געוואַרט, געהאָפט, און מיט איינמאָל אויסגעריבען אַלע האָפנונגען — אַ ביטער רחמנות אויף זיי.

נישטאָ קיין מזל און פאַרטיג

אַב—נעק

סענסאַצ. געשיכטע מיט 3 שוועסטער

עס האָט זיך אָנגעהויבען מיט 30 יאָהר צוריק אין לאָדז און זיך פערענדיגט אין ניו-יאָרק

— קען זי די אַרבייט גוט? — האָט ער גע־פרעגט.

— אָט איז זי דאָ, זאָל זי אייך צייגען — האָט דער פאָטער געזאָגט — חוה׳לע, קום נאָר אַרייין.

זלמן האָט זיך מיט איהר גוט דורכגעשמועסט וועגען איהר אַרבייט און זיך דערוואוסט פון איהר, אַז זי איז אַ קינסטלערין אין איהר פאַך.

— ווי וואָלט געווען, אַז איך זאָל אייך עפענען אַ גרויס געשעפט, אַ דאַמען-הוט געשעפט, אויף אַנ׳אָנגעזעהענער גאַס, זאָגט מיר אויף פּיעטריקאָ־ווער, נעבען אַנדזשעיא, אין רייכען געגענט, און איהר זאָלט צונעמען מיידלעך. איך בין גרייט אַריינ צולעגען עטליכע טויזענד רובעל.

אַלע אין הויז האָבען איהם אָנגעקוקט מיט בעוואונדערונג און איידער חוה׳לע האָט נאָך גע־זאָגט יאָ, האָט שוין דער פאָטער אויסגערופען מיט בעגייסטערונג:

— דאָס וועט זיין גרויסאַרטיג!

— זי וועט מאַכען אַ סך געלד! — האָט די מוטער צוגעגעבען.

חוה׳לען גופא איז עפּעס די זאַך אין אָנהויב נישט געווען אַזוי צום האַרצען. עפּעס זי זאָל ווער־רען אַ „באַלעבאָסטע“ און מיידלעך זאָלען אַרבייטען פאַר איהר! אָבער זי האָט זיך באַלד בעטראַכט, אַז עס איז בעסער ווי צו זיין פערשקלאַפט אין איהר פלאַץ. חוה׳לע האָט ביי זיך געטראַכט, אַז זי וואָלט געוויזען אַ מוסטער, ווי אַזוי אַנ׳אַ בייט-גע־בעריין דאַרף זיך פיהרען. זי וואָלט געווען זעהר גוט און חבר׳יש מיט די אַרבייטער-מיידלעך. נישט אַזוי, ווי איהר באַלעבאָסטע, די עקספּלואַטאַטאָרין.

— וואָס זאָגט איהר דערצו, חוה׳לע? — האָט זלמן זי איבערגעפרעגט.

— איך דענק, אַז עס וואָלט געווען אַ גוטע זאַך. — האָט זי געענטפערט.

— איך וועל אם ירצה השם אַזוי טון — האָט זלמן געזאָגט. איך בין גרייט אַריינצולייגען אין דעם עסק ביז צוויי טויזענד רובעל, אָבער מיט איין בעדינג: קיין פערדינסט וויל איך נישט, נאָר דעם קרן זאָלט איהר מיר היטען.

און זלמן האָט טאַקע באַלד געדונגען אַ קראָם. חוה׳לע איז געוואָרען זעהר טעטיג מיט׳ן איינאָרד־נען די קראָם און אַריינברענגען סחורה, און די קראָם איז געעפענט געוואָרען מיט גרויס פאַראַד.

אַ וואָך נאָכדעם, ווי חוהלע האָט געעפענט דאָס געשעפט, זענען פאַרגעקומען גרויסע אַרעסטען פון פּאָליטישע אין שטאָט. אַ שפּיאָן האָט אַרויס־געגעבען אַ גאַנצע ריי נעמען פון בונדישע טוער, צווישען אַנדערע האָט מען אויך געמאַכט אַ רע־וויזיע ביי די באַראָנס און יאָסעלע איז אַרעס־טירט געוואָרען.

אינדערפריה האָט זיך געטון ביי די באַראָנס חושך. מען האָט באַלד געלאָזט זיך קאָסטען פיל געלד דורך מאַכערס, אַז מען זאָל איהם נישט אַוועקשיקען קיין פּעטריקאָוו. ער איז געבליבען זיצען אין טורמע אויף דלוגאַ גאַס. שפּעטער אָבער האָט מען איהם גענומען איבערפיהרען קיין פּעטרי־קאָוו, אַ גרופּע חברים האָבען זיך דערוואוסט אַז ער איז אַרויס פון דער טורמע האָבען זיי געמאַכט אַ טומעל און מען האָט איהם אָפּגעשלאָגען און בעהאַלטען ערגעץ אין אַ הויז אין באַלוט. וואו קיין פּאָליציאַנט אָדער דעטעקטיו וואָלט נישט איין געפאַלען צו קומען איהם זוכען.

אַ פלאַנטער צווישען מרים און חוה׳לען מיט יאָסלען אין אַמעריקע.

עס איז געוואָרען קלאָר, אַז מען דאַרף יאָס־לען אַריבערפעקלען קיין אויסלאַנד. עס איז ענט־שטאַנען די פראַגע, ווער ס׳זאָל מיט איהם פאָהרען, ווייל אַליין האָט ער נישט געטאָרט פאָהרען. דער פאָטער טויג נישט, דערצו איז ער קראַנק און צוברעכען. איבערהויפּט האָט אויף איהם שטאַרק געווירקט דער זעלבסטמאָרד - פערזוך און דער שידוך מיט די קוטשינסקי׳ס. העכשטע פירט דאָס גאַנצע געשעפט, אָהן איהם דאַרף מען אַלץ פערמאַכען. אַ חוץ דעם איז בעסער, אַז אַ פרוי זאָל מיט איהם פאָהרען. עס זאָל הייסען, אַז אַ פּערל־בט פאַר-פאָלק פאָהרט איבער אויסלאַנד און מען זאָל זיי נישט חושד זיין. האָט חוה׳לע געוואָלט פאָה־רען, אָבער זלמן האָט זיך איינגעשפּאַרט, אַז נישט ער האָט גע׳טענה׳ט:

— ס׳טייטש, כ׳האָב ערשט געעפענט פאַר איהר אַ געשעפט, אַריינגעלעגט דערין צוויי טויזענד רובעל, וועל איך לאָזען מ׳זאָל עס בעגראָבען? אָהן איהר דאַרף מען דאָס געשעפט פערמאַכען.

האָט זיך מרים אָנגעכאַפּט אין דער געלעגענ־הייט. זי וועט פאָהרען. יאָ, זי וועט מיט איהם אַריבערפאָהרען די גרעניץ און וועט איהם איינאָרד־נען אין אויסלאַנד.

האָט זלמן באַראָן מסכים געווען. עס האָט געהייסען, אַז עס וועט געדויערען אַ דריי וואָכען ביז זי וועט קומען צוריק. און וועגען שידוך מיט חוה׳לען — דאָס וועט מען זעהן שפּעטער. קודם כל דאַרף מען יאָסלען ראַטעווען.

איז אַזוי געבליבען.

אָבער ווען עס איז געקומען צום פאָהרען, איז שיער נישט אַרויסגעקומען אַ סקאַנדאַל צווישען יאָסעל׳ס פאָטער און מרימען, ווייל זי האָט פער־לאַנגט פון איהם, אַז ער זאָל איהר געבען נישט ווייניגער ווי 500 רובל, און וויפיל עס וועט אַוועק־געהן ווייניגער וועט זי איהם צוריקגעבען. זלמן האָט זיך געדונגען, געוואָלט געבען 200, דערנאָך 300, אָבער מרים האָט נישט אַנדערש געוואָלט ווי נאָר 500 רובל און ער האָט איהר געמוזט געבען די פולע סומע, א חוץ דעם האָט ער געגעבען יאָסלען א דונדערטער עקסטרא אין טאַש אַריין, זיי זענען אַוועק קיין סאָסנאָוויצע, וואו זיי זענען אַריבער די גרעניץ קיין דייטשלאַנד.

זיי האָבען פערבראַכט אַ טאָג אין קאַטאָוויץ. דערנאָך זענען זיי אָפּגעפאָהרען קיין בערלין, וואו זיי זענען געבליבען עטליכע טעג.

(פאָרטזעצונג קומט)

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
ערשטער פילם פון דער אינלענדישער פּראָדוקציע אין יודישער שפּראַך
„על חטא“
מאָנומענטאַלע דראַמע פון יודישען לעבען געשאַפען אויפ׳ן גרונד פון אמת׳ער פּאַ־סירונג פון דער וועלט-מלחמה
אינסצעניזאַציע פון בעקאַנטען דראַמאַטורג י. מ. ניימאַן.
אין די הויפּטראָלען:
א. מאַרעווסקי, ש. דזשיגאַן
קלאַראַ סעגאַלאָוויטש
י. שומאַכער א. א.
אָנהויב מעגליך 4 אַ זייגער שבת און יום-טוב 12

הנחה-בילעטען אויפ׳ן קאָנצערט פון
יוזעף שמידט
צו בעקומען אין „קולטור-ליגע“, זאַכאָדניאַ 68.

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי“
ציגעל-גאַס 27, טעל. 112-25
דיר.: דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּילן פון
„יונגע בינע“
(יונג-טעאַטער)
קינסטל. לייט.:
ד״ר מיכאל בראַנדט
היינט, מאָנטאָג, 9 אָוונט
גרויסער שלאַגער
מי סי פּי
מוזיקאַלישע רעפּאָרטאַזש אין 32 בילדער פון לייב מלאך. — אינסצעניזאַציע און רעזשי: מיכאל בראַנדט. מוזיק און כאָרן: הענעך קאָן. — בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער.

רעדוקציע פון די פּרייזען אין קאָנסום

די בעדייטענדסטע מאָדערנע עקאָנאָמיסטען ווייזען אויף אַז איינער פון די קאַרדינאַלסטע בעדינגונגען צו לינדערען דעם קריזיס איז צו הויבען די קאָנסומציע.

דאָס האָט שוין לאַנג פערשטאַנען די דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז, קאָנסום ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור. ראַקיטשאַנער 54, צופאָהר מיט די טראַמווייען 10 און 6, וועלכע האָבען זיך בע־מיהט צו פערקלענערען די פּרייזען פון אַלערליי סחורות, אַז ס׳זאָל זיין צוגענגליך פאַר די ברייטסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, הויפּטזעכליך פאַר די אַרבייטער-ספערען.

דער קאָנסום עמפּפעהלט די ווידזעווער סחורות הויפּט־זעכליך פון דער העכסטער קוואַליטעט מאַרקע אָ. ק. א זעלטענע אונטערנעהמונג וואָס זאָרגט אַזוי פאַר דער קונדשאַפט, איז דער קאָנסום, וואָס שטיצט זיך אויף ראַ־ציאָנעלע פּרינציפּען.

ספּאָרט-בעוועגונג

באָקס-מעטש וועגן דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז
י. ק. פּ. — „הכח" 5:11

דער היינטיגער באָקס-מעטש צווישען י. ק. פ. און „הכח" וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז איז געווען איין גרויסער סקאַנדאַל, ווידער צוליב די ענטשיידונגען פון ריכטער, וועלכע האָבען פולט בע'עוולה'ט די יודישע באָקסער, אַמבּוּלאַטאָרען איין נעקומען צום אויסדרוק בּיי דעם קאַמף פון ווּדאָווינסקי'ן מיט וואַזשניאַקעוויטש, וועלכע עס האָט געוואונען ווּדאָווינסקי און דער ריכטער האָט אַנערקענט דעם זיג פאַר וואַזשניאַקעוויטש'ן, האָט טאַקע דאָס פּובּליקום הויך פּראָטעסטירט געגען דער דאָזיגער ענטשיידונג.

מ'דאַרף נאָך צוגעבּען, אַז י. ק. פּ. האָט נישט אַרויסגעשיקט זייער באָקסער אין דער שווערער וואָג, נישט וועלענדיג געבּען קיין סאַטיספאַקציע די יודען, ווייל ער וואָלט זיכער געווען פאַרשפּילט בּיי בּלי-פּנים'ען.

די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: פאַפּיעלאַטי האָט רעמיזירט מיט ליבערמאַנ'ען, טשעסלאַווסקי האָט געוואונען מיט פאַגאַט (ס'איז בע'עוולה'ט געוואָרען פאַגאַט), נאַטפּריד האָט געוואונען מיט באַרטניאַק'ן, ספּאַדענקעוויטש האָט געוואונען מיט ביאַליסטאָק'ן, וואַזשניאַקעוויטש'ן איז אַנערקענט געוואָרען דער זיג איבּער ווּדאָווינסקי'ן, פּאַנאַשאַק האָט בּעזיגט ליפּשיץ'ן, פּיעטשאַק האָט געוואונען בּיי וואַלדמאַנ'ען דורך א וואַלקאָווער, ווייל וואַלדמאַן האָט געהאַט אַ איבּערוואָג, אין פריינדשאַפטס-מעטש איז דער זיג אַנערקענט געוואָרען פּיעטשאַק'ן, קוביאַק האָט זיך נישט געשטעלט צום קאַמף מיט בּליבּוים'ען און דער לעצטער האָט געוואונען דורך א וואַלקאָווער. דער אָפיציעלער רעזולטאַט איז אַזוי אַרום 5:11 לטובת י. ק. פּ.

רינג-ריכטער איז געווען ה' ווראָצלאַווסקי, פּונקטען-ריכטער ה' גאַרטשיצקי.

פון מכבי-פערבאַנד אין פוילען

דער צענטראַל קאָמיטעט פון מכבי פערבאַנד אין פוילען האָט בּאַשלאָסען צו רופען קיין וואַרשע אויפען 11-טען נאָוועמבּער ה. י. דעם 7-טען אַלפּוילישען מכבי - צוזאַמענפאָהר מיט פאָלגענדען סדר היום:

1) ערעפענונג און וועהלען א פּרעזידיום, 2) בּעגריסונגען, 3) בּעריכטען, 4) אויסקלייבּען א פּערמאַנענטע קאָמיסיע, 5) דיסקוסיע, 6) אַבּסאָלוטאָריום, 7) פאָרשלאַגען פון דער פּערמאַנענטער קאָמיסיע, 8) וואַהלען פון דער לייטונג און 9) פריייע פאָרשלאַגען.

אַנטייל פון די מכבי-קלובּען אין דער מפעל הבצרון אַקציע.

דער צענטראַל קאָמיטעט האָט אַרויסגעשיקט א צירקולאַר צו אַלע מכבי-קלובּען אין פוילען מיט דער אויפפאָדערונג זיך אַקטיוו צו בּעטייליגען אין דער אַקציע פון מפעל הבצרון.

א חודש פאַר כפר המכבי.

דער צענטראַל-קאָמיטעט פון מכבי-פערבאַנד אין פוילען האָט פּראָקלאַמירט א חודש פאַר כפר המכבי, אָנהויבּענדיג פון 10-טען אָקטאָבּער בּיז דעם 10-טען נאָוועמבּער. לויט די דערהאַלטענע ידיעות האָט די אַקציע אַרויסגערופען א גרויס פּאָר-אינטערעסירונג אויף דער גאַנצער פּראָווינץ, פון א גאַנצע רייה גרעסערע שטעט זענען אַרויסגעפאָדערט געוואָרען פּראָספּעקטען פּאַדרי אינזינעדיגע גרעסערע אַקאַדעמיעס.

ציוצקא אין וואַרשא.

מאָרגען דינסטאג דעם 13-טען אָקטאָבּער קומט קיין וואַרשע פון ארץ ישראל חבר כפר המכבי רעפּרעזענטאַנט פון דער עקזעקוטיווע פון וועלט - פערבאַנד מכבי ה' ציוצקא, וועלכער וועט זיך פּערזענליך בּעטייליגען אין דער חודש-אַקציע פאַר כפר-המכבי.

וועגען פערבאָט צו טראָגען די יודישע עמבּלעמען אויף די ספּאָרט-קאָסטיומען.

אין אַפּריל פאָריגען יאָהר האָט דער פערבאַנד פון די ספּאָרט - פערבאַנדען בּעשלאָסען: כדי צו פערמיידען מיספערשטענדנישען צווישען די מאַנשאַפטען און די ריכטער דאַרפען די איניציאַלען פון די ספּאָרט-קלובּען זיין אויף די קאָסטיומען בּעצייכענט מיט לאַטיינישע בּוכשטאַבּען.

אַלס רעזולטאַט פון דעם דאָזיגען בּעשלוס האָבען די ריכטער נישט צוגעלאָזען צום שפּילען מעטשען די יודישע קלובּען וועלכע די ספּאָרטלער האָבען געטראָגען יודישע עמבּלעמען אויף די ספּאָרט קאָסטיומען.

דער צ.ק. פון מכבי-פערבאַנד האָט גענומען בּעשלוס אינטערווענירען א אינטערווענץ אין מלוכהשען אַמט פאַר פיזישער דערציהונג און די טעג האָט דער מכבי-פערבאַנד אין פוילען דערהאַלטען אַנ'ענטפער אונטער געשריבּען דורך פּולק. גלאַבּוש, אַז די יודישע עמבּלעמען דאַרפען נישט זיין פערבאָטען און מען מעג זיי טראָגען אויף די ספּאָרט-קאָסטיומען בּעת די מעטשען הערלויבּט ווערען די יודישע ספּאָרטלער צו טראָגען, נאָר עס מוז זיך אויך געפינען דערנעבּען די איניציאַלען אין לאַטיינישע בּוכשטאַבּען.

פון לאָדזער קרייז-פערבאַנד מכבי. כפר המכבי-אַקציע.

די עקזעקוטיווע פון לאָדזער קרייז-פערבאַנד מכבי האָט אַרויסגעשיקט א צירקולאַר צו אַלע מכבי קלובּען מיט אינסטרוקציעס וועגען דער חודש-אַקציע פון כפר-המכבי וועלכע איז פּראָקלאַמירט געוואָרען דורכן צ. ק. אין דער צייט פון 10-טען אָקטאָבּער בּיז דעם 10-טען נאָוועמבּער ה. י.

אין דער צייט פון דער אַקציע דאַרפען איינגעאָרדענט ווערען אַקאַדעמיעס, קלענערע און גרעסערע פערזאַמלונגען לטובת כפר המכבי.

די אַקציע דאַרף זיך נישט בּעגרענעצען מיט דעם זאַמלען געלד פאַר כפר המכבי נאָר בּכלל פיהרען בּיי דער געלעגענהייט א גרויסע אויפקלערונגס אַרבּייט לטובת די מכבי בּעוועגונג אין פוילען.

די געהעריגע רעפּערענטען וועלען דורך דער עקזעקוטיווע פאַר דער פּראָווינץ פון לאָדזער קרייז בּעשטימט ווערען.

כפר המכבי אַקציע אין לאָדז.

לויט די איניציאַטיוו פון דער עקזעקוטיווע פון לאָדזער קרייז פערבאַנד מכבי, איז אונטער דעם פאָרזיץ פון פּרעזעס דר. עלנבּערג פאָרגעקומען א זיצונג פון די פאָרשטעהער פון די לאָדזער ספּאָרט קלובּען וועלכע געהערען צום מכבי - פערבאַנד, בּר-כוכבא, הכוח און מכבי מיט דער בּעטייליגונג פון די מיטגליד חבר פון דער עקזעקוטיווע איז איינשטימיג בּעשלאָסען געוואָרען צו אָרגאַניזירען אין די לאָדזער ספּאָרט קלובּען די כפר המכבי אַקציע.

צו דעם צוועק איז בּעשלאָסען געוואָרען אַדורכצופיהרען אין די אַקטיווע קלובּען א בּרייטע אויפקלערונגס אַקציע פאַר חבר אידעאָלאָגיע פון מכבי און גלייכצייטיג איינאָרדנען פרייטאָג דעם 16-טען אָקטאָבּער 8 א זייגער אין אָוונט אין לאָקאַל פון מכבי א פייערליכע אַקאַדעמיע מיט דער בּעטייליגונג פון ה' ציוצקא, דר. עלענבּערג און פאָרשטעהער פון די לאָדזער מכבי קלובּען.

ה' ציוצקא אין לאָדז.

לויט א אָפיציעלע מיטטיילונג פון צ. ק. פון מכבי פערבאַנד אין פוילען וועט קומענדיגען פרייטאָג דעם 16 אָקטאָבּער בּעזוכען אונזער שטאָט דער רעפּערענט פון כפר המכבי בּיי דער עקזעקוטיווע פון וועלט-פערבאַנד מכבי אין ארץ ישראל.

זיין בּעזוך שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פאַר כפר המכבי אָרגאַניזירט דורך דער עקזעקוטיווע פון לאָדזער קרייז פערבאַנד מכבי.

„גוויאַזדא"—„יאַרדיא" 3:0 (3:0)

פרייטאָג, איז אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון אוניאָן טורינג פאָרגעקומען דער ערשטער עפענטליכער אַרויסטריט פון דער יודישער אַרבּ. פוטבּאָל מאַנשאַפט מיט „בּאַרדיא" וועלכע האָט זיך פערענדיגט מיטן נצחון פאַר „גוויאַזדא" 3:0 די יונגע „גוויאַזדא" מאַנשאַפט האָט אויפ'ן מעטש זיך אויסגעצייכענט מיט א פיל גרעסערע איבּערמאַכט און טעכניש פיל איבּערגעשטיגען דעם יענעמער אַזוי, אַז אויף דער ערשטער העלפט כסדר אַטאַקירט דאָס טויער פון „בּאַרדיא" די יונגע פוטבּאָליסטען האָבּען אַרויסגעוויזען גענוגענדע רוטין און אָפּפערוויליגקייט אויף דער צווייטער העלפט האָט „בּאַרדיא" געטוישט עטליכע שפּילער און דאָס האָט זיי אָפּגעראַטעוועט פון א גרעסערע מפּלה. פון דער יונגער אַרבּ. מאַנשאַפט וועלכע האָט זעהר אַ גוטען פוטבּאָל מאַטעריאַל און געפינט זיך יעצט אין אַ גוטען פאָרים קאָנען מיר דען וואַרשע פון די מייסטערשאַפטס קאַמפען אין דעם הערבּסט טור פון 3 קל. און „גוויאַזדא" וועט פערנעמען אַנ'אָנגעזעהען אָרט.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייט
בּעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 פרייטאָג און 4—9 צוזאַמען

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנא 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32

ליגע-מעטשען אין לאַנד

ל. ק. ס. — גאַרבּאַרניאַ 0:1
פּאָגאָן — שלאָנסק 1:4
וואַרשאַוויאַנקאַ — דאָמבּ 0:1
רוך — לעגיאַ 1:6
וואַרטאַ — ווויסלאַ 1:2

מעטשען וועגען אַריינגעהן אין דער ליגע

קראַקאָוויאַ (קראָקאָ) — בּריגאַדע (טשענסטאָכאָוו) 0:2
א. ק. ס. (ראַזשאָוו) — שמיגלי (ווילנע) 1:6

באָקס וועגען די מייסטערשאַפט אין וואַרשעווער קרייז

מכבי — פאַרט בּעמאַ 7:9
פּאָלאָניאַ — צ. וו. ס. 6:10

פוסבּאָל-מעטשען וועגען מייסטערשאַפט פון א קלאַס אין לאָדז

וו. ק. ס. — ל. ק. ס. I 0:5
אוניאָן טורינג — ל. ט. ס. ג. 1:1
ווידזעוו — סאָקאָל (פּאַביאַניץ) 0:2
פּ. ט. צ. — ס. ק. ס. 0:2
בּוזשאַ — ווימאַ 1:2

מעטשען וועגען דער מייסטערשאַפט פון „בּע" קלאַס אין לאָדז

בּר-כוכבא — הכח 0:2
מכבי — הוראַגאַן 0:2
טור — בּאַרוטאַ 1:3

אויספלוג קיין איטאַליען
וויען, ווענעדיג, רוים, נעאַפּאָל, בּודאַפּעשט
10/X בּיז'ן 3/XI 665 זל.
קיין ווילנאַ
פּאָפּולערער צוג דעם 36—11/X
בּאַהן-הנחות קיין ווילנאַ און זאַקאָפּאַנע.
גענעראַל-פערטרעטונג פון „אינטוריס"
אויספלוגען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד.
אינדיווידועלע און גרופּען-רייזעס
קיין פּאַלעסטינאַ.
אָנשרייבּונגען נעהמט אָן
„אָרבּיס" פּיעטריקאָ. 18
טעל. 249-40 און 249-37.

ה. אַקערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבּען

42

אין בּין ווייזט אויס, בּערקען געפעלען געוואָרען, ווייל ווען איך האָב איהם געזאָגט, אַז איך האָב נישט קיין שום אַהנונג ווי אַזוי צו קלאַפּען אויף אַ בּאַראַבּאַן, האָט ער מיר געזאָגט, אַז ער וועט מיך אין אַ פּאָר טעג אויסלערנען די תורה — און איך וועל נאָך זיין א גוטער בּאַראַבּאַנשטשיק אויך. איך האָב דאָך נישט געהאַט וואָס צו דערלייגען, האָב איך איינגעשטימט און בּין בּאַלד פון יענער כאַרטשעווניע מיטגעגאַנגען צו בּערקע'ן איך שטוב אריין און בּין דאָרטען געבּליבּען וואוינען אין הויז.

די וואוינד בּיי בּערקע'ן אין האַרץ און די בּושה בּיי גיטלען פון דעם וואָס ס'האָט מיט איהר געטראָפען מיט'ן בּאַראַבּאַנשטשיק — איז נאָך געווען פריש — האָבען זיי בּיידע צווישען זיך זעהר וויינ'ג גערעדט — כאָטש מיך האָט ער פאַר איהר פאָרגעשטעלט:

— גיטעל, האָט ער צו איהר געזאָגט פאַרשטעלענדיג מיך פאַר איהר — דאָס איז אונזער נייער בּאַראַבּאַנשטשיק — ער וועט וואוינען און עסען בּיי אונז. איך האָב זיך פאַר איהר פערנייגט, בּיידע האָבען מיר זיך אָנגעקוקט און מודה בּין איך זיך איצטער, אַז ווי נאָר כ'האָב זי דערזעהן האָט זי מיר געמאַכט אַ לאָך אין האַרץ מיט איהרע אויגען. אזעלכע אויגען האָב איך נאָך נישט געזעהען אין מיין לעבּען. איך האָב דאָך דאַן נישט געהאַט נאָך געוואוסט וועגען — פון זואַגען זי שטאַמט — אַז איהר טאַטע איז א בּעריהמטער רב — איך האָב אָבער בּאַלד בּיי זיך געטראַכט, אַז זי איז נישט קיין געוועהנליכע פרוי, און פאַסט נישט צו זיין בּערקע'ס ווייבּ.

כאָטש בּערקע איז געווען כמעט אין איינע יאָהרען מיט איהר — האָט מען אָבער געקענט זעהן, אַז זי איז נישט זיין גלייכען. ער איז געווען אַ מגושמ'דיגער, געזונטער און זי אַנ'איידעלע, אַ צאַרטע, שלאַנק געוואַקסען און ווי איך האָב זי דערנאָכדעם קענען געלערענט איז זי געווען אַנ'אומרוהיגע נאַטור מיט אַ האַרץ פול מיט בּענקשאַפט...

מיר האָבען זיי אָפּגעגעבּען א צימער, און בּיז איך וועל שוין גוט קענען די מלאכה — האָט מיר בּערקע געזאָגט — וועט ער מיר דערווייל געבּען דאָס צימער מיט עסען אומזיסט — און נאָכדעם, ווען איך וועל שוין פאַרדינען וועל איך איהם צאָהלען. איך האָב מיך געשעצט גליקליך וואָס גאָט האָט מיר צוגעשיקט אַזאַ וואונדערליכען מענשען און איך בּין גלייך געוואָרען אַנ'אַנדערער מענש. וואָס פרעהליך זיין הייסט, האָב איך שוין געהאַט פאַרגעסען. איצטער אָבער האָט זיך מיין פּנים אויסגעלייטערט, כ'האָב מיך אויסגערוהט און ס'איז מיך נישט געווען צום דערקענען. יעדען טאָג אַ פּאָר שעה האָט מיך בּערקע געלערנט קלאַפּען אויף דער פּויק — און איך האָב די לעהרע גוט איבּערגענומען, פון וואָס בּערקע האָט געהאַט גרויס הנאה.

— האָסט נישט קיין שלעכטען קאָפּ — פלעגט ער מיר זאָגען... ווען איך זאָל געווען האָבּען אַזאַ גוטען קאָפּ ווי דו וואָלט איך איצטער נישט געווען קיין כלי זמר — נאָר יוער ווייסט וואָס...

אַז נישט מיט מיין גוטען ווילען בּין איך געקומען צום בּאַראַבּאַן — נאָר, אַז דאָס מזל מייגס האָט מיך דערצו געבּראַכט וועגען דעם האָב איך בּערקע'ן גאַרנישט געזאָגט.

נאָר סאַי ווי האָב איך געפיהלט גוט יואויגעדיג בּיי בּערקע'ן אין שטוב. גיטעל — זיין ווייב — איז מיר וואָס אַמאָל מעהר אריינגעקראָכען אין האַרץ. זי איז געווען א וואונדערליכע פרוי און מ'האָט אויף איהר געקענט זעהן, אַז זי איז נישט גליקליך. וואָס ס'איז פאָרגעקומען צווישען איהר און דעם פריהערדיגען בּאַראַבּאַנשטשיק האָב איך נישט געוואוסט (דאָס האָט מיר שפּעטער בּערקע דערצעהלט) און ס'וואָלט מיר גאַרנישט געזען איינגעפאַלען, אַז די גרויסאַרטיגע פרוי האָט געהאַט צו טון מיט איהר מאַנ'ס בּאַראַבּאַנשטשיק. זי איז דאַן אַלט געווען אין די דרייסיגער און זי האָט יעדען געמוזט געפעלען וואָס האָט זי נאָר געקענט.

אַזוי בּין איך אָפּגעשטאַנען דאָרטען אין הויז בּיי בּערקע'ן אַרום א האַלבּ יאָהר צייט. כ'האָב שוין פון מיין קלאַפּען אויף דער פּויק פערדינט אויף צו לעבּען — כ'האָב בּערקע'ן געצאַהלט פאַר דער קוואַרטיר און פאַר יעדען מאָהלצייט וואָס איך פלעג בּיי איהם עסען, ווייל עסען פלעג איך נישט גיין איהם אַלע טאָג. עס פלעגט זיך מאַכען, אַז אונזער קאַפּעליע פלעגט אוועקפאָהרען אין אַנ'אַנדער שטעטעל שפּילען, וואו מיר פלעגען זיך אָפּזאַמען א פּאָר טעג, און, נאַטירליך, פאַר יענער צייט האָב איך בּערקע'ן נישט בּעדאַרפט צאָהלען פאַר עסען.

ווען מיר פלעגען אַוועק זיין פון שטאָט — פלעג איך בּענקען נאָך גיטלען. אי דאָס — אמת'ליג בּענקען. איך פלעג דאַן אַזוי קלאַפּען אויף דער פּויק, אַז איך פלעג זי שיעור נישט צעזעצען. כ'האָב צו איהר געפיהלט אַזאַ נאַגענדיג געפיהל — צו גיט'לען — אַז די בּלוטען מיינע פלעגען אין מיר זידען, אָבער כ'האָב איהר קיינמאָל דערפון נישט געזאָגט. ווי האָב איך עס איהר געקענט זאָגען, אַז בּערקע איז צו מיר געווען אַזוי גוט און ער האָט מיך ממש געראַטעוועט פון אָפּגרונד. ווייל אָקעגען יענער צייט איידער כ'האָב זיך בּעגעגענט מיט בּערקע'ן בּין איך דאָך איצטער געווען ראַטשילד.

עס איז אָבער דאָך געקומען דערצו, אַז כ'האָב מיין האַרץ געמוזט אויפעפענען פאַר גיטלען — ווי אי'בּערראַשט בּין איך געוואָרען ווען זי האָט איהר צו דערוויסען אַז איהרע געפיהלען צו מיר זענען אויך נישט געווען קיין גלייכגילטיגע... און אַזוי האָבען מיר זיך בּיידע — איך מיט גיטלען — בּעפריינדעט נעהנטער, און ווען נישט מיין געוויסען צו בּערקען וואָס פלעגט מיך פיל מאָל פּלאָגען וואָלט מיר געווען גוט ווי אדמ'ן אין גן-עדן. איך מיט גיטלען האָבען אָנגעהויבּען שפּילען א ליבּע הינטער בּערקע'ס פּלייצעס — און מיר האָט זיך געדאַכט, אַז נאָך אַזאַ פרוי אויף דער וועלט די גיטעל איז גאָר נישטאָ. איך האָב זי ממש פערגעטערט — און ווען נישט דער רחמנות צו בּערקע'ן וואָלט איך זי אינגאַנצען פון איהם געוויען צוגענומען און וואָלט מיט איהר געוויען אַנטלאָפען. איך האָב אָבער געהאַט מיטלייד אויף איהם. ער האָט זוין פאַר מיר געהאַט דערצעהלט, ווי ליבּ ער האָט זי, וואָס זי מיינט פאַר איהם — האָב איך איהם נישט געוואָלט צעשטערען זיין גליק.

(פאָרטזעצונג קומט)

מוזיקאלישע נאטיצען

„מול הישימון”

קאנטאטע פון פראפ. י. זאקס

הערענדיג אויפנערקזאם די מוזיקאלישע נאכדיכ־טונג, צו די פון שלאנסקים פאעטישע קורצע פאעמע איבער די איבערמענשליכע ארבייט פון אונזערע ער־שטע פיאנערען־חלוצים אויפציבויען אונזער הייליג אלטע היים, אויף די פערוויסטע ארץ־ישראל ערד — שטוינט מען וואס פאר א גרויס ווערק האט דער יונ־גער מוזיקער י. זאקס געשאפען.

„קאנטאטע” הייסט דאס ווערק (וואס קאנטא־טע בעדייט, האבען מיר שוין ערקלערט נאך די ער־שטע אויפפיהרונג פון ווערק) — נאטירליך וועלטלי־כע „קאנטאטע”. ווייל ס'איז פאראן צוויי ארטען קאנ־טאטעס: קירכליכע: וואס האט הייליגע געזאנגס־ביכער־לידער צום טעקסט, און ווערען געזונגען נאר אין קירך. און וועלטליכע: וואס שילדערען אלע מענש־ליכע איבערלעבענישען. ווי: למשל, זאקס־שלאנסקים „מול הישימון” און ווערען אויפגעפיהרט אין קאנ־צערט־זאל.

די אויפגעפיהרטע „וועלטליכע קאנטאטע” „מול־הישימון” פערמאגט אהן א שיער נעדאנקען־רייכע שטימונגספולע און איינדרוקס־קרעפטיגע מייסטער־זאצען. א פחד נעהמט ארום דעם צוהערער, ווען דער קאמפאניסט שילדערט בולט מיט א רייה־באַרען, סאַר־לאַר־געזאנגען. די וויסטענישען, וואס עס האט גע־הערשט אין לאנד, וואו אויף דער גליהענדער זון און פערשטיינערטער וויסטער ערד, אויף וועלכער נאר שאקאלען – נעסטען האבען זיך הילכיג אפגע־קלונגען די ערשטע מענשען־טריט פון פאנאטישע אי־דעאליסטען, ווי אונזערע חלוצים זענען געווען און זער נען נאך ביז איצט, מיט גרילציענדיגע דיסאנאנסען, ווי די געשרייען פון די שאקאלען הויבט זיך אן די „קאנטאטע”, און דאך... וואו נישט וואו שיינט ארויס א מילדע פאעזיע אונטער די דיסאנירענדיגע מוזיק און בייו די ווערטער: דורות רפים, פלעכטען זיך אזוי שעהן צוזאמען דער פאלקס־ און דער קונסט־טאן, און דער כאר: הי, מי הלז אשר העיז את מנוחתי להרגיז? און די סאלאס, און די ווייטער־דיגע פיקירטע־כארען, מיטן לעצטען טריאומף־כאר פון דער אויפבוי־ארבייט: קדימה, קדימה, נוהרת הזמרת המרד....

אבער גענוג. עס וואלט צו ווייניג פלאץ זיין, ווען מיר זאלען כאטש וועלען איין זאץ באריכות אנאלי־זירען. קורץ — ה' י. זאקס האט א גרויס ווערק גע־שאפען, וואס בעדייכערט אונזער מוזיקאלישען פאלקס אוצר. און אויסגעפיהרט אזוי ווי עס פאסט פאר אזא טיכטיגען מוזיקער און דיריגענט.

די אויספיהרונג, וועלכע האט געמאכט דאס ווערק פערשטענדליכער ווי בעת די ערשטע אויספיהרונגען איז טעווען אנ'ערפאלג פארן דיריגענט י. זאקס, פאר די סאליסטען: קוסעוויצקי, פעפער און קאליסקי, פארן גרויסען פול־ אין פיינשטימיגער הזמיר־כאר (בעזונדערס די מענארען און סאפראנען) און טייל־ווייז אויך פארן ארקעסטער. די סאליסטען זענען דאס מאל געווען ווי א געווירץ צו א יום־טוב'דיגען מאכל, ה' קוסעוויצקי רופט ארויס א פרייד ביים עולם, ווען ער בעווייזט זיך אויף דער עסטראדע, זיין שטים שאלט מעכטיג און אנגענעהם. די הויכע טענער „שיטען” זיך ממש ביי איהם ווי פון א שפע־הארן און רופען ארויס בייפאל. די מוזיק־אריע פון הלוי האט ער נעפיהלפול ארויסגעזונגען פון א יו־דיש הארץ. גאנץ איבערראשענד איז אין חזם אוועגר געווען דער ה' הענריק פעפער. ה' פעפער שיילט זיך אויס פון א דילעטאנט און א פרייען זינגער, זיין שעהנער באריטאן־שטים איז ויוקומען צום גלאנץ אין דער מאסקענבאל־אריע פון ווערדי. די אריע ליגט איהם גוט, ער זינגט זי ריטמיש זיכער, אויס־דריקספול און מיט הארציגער פראזירונג, און אזוי אויך אין דער „קאנטאטע”. ווען מען טראכט וועגען דעם, אז ה' פעפער איז א טיכטיגער קויפמאן, וואס בעשעפטיגט זיין גאנצע צייט און געפינט אויך דאך צייט צו שטודירען געזאנג און פלעגען די וואקאל־קונסט, מוז מען איהם פון הארצען אפלאדירען.

D–ski

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 12־טען אקטאבער

6.33 — גימנאסטיק. 6.50 — מוזיק. (פליטען). 7.15 — ידיעות. 7.35 — מוזיק (פליטען). 8.00 — אונידיציע פאר שולען. 11.30 — צייט־סיגנאל. 12.03 — פארטעפיאן־קאנצערט. 12.40 — שמועס. 12.50 — ידיעות 1.00 — פוילישע לידער (פליטען) 2.57 — לאדזער בער־זע. 3.00 — ווירטשאפטליכע ידיעות. 3.40 — פאר קינ־דער. 3.50 — מוזיק פאר קינדער (פליטען). 4.05 — פלי־טען. 4.15 — פראקטישע אנווייזונגען. 4.30 — „האל־קא” — אויסגעפיהרט פון א מאנדאלין ארקעסטער. 5.05 — רעפעראט. 5.20 — קאנצערט. 5.50 — „בערען ווי־נען אזוי ווי קינדער” — שמועס. 6.00 — אקטועלער שמועס. 6.10 — ספארט 6.20 — פליטען, 7.30 — גע־זאנג. קאנצערט, 8.00 — פוילישע טענץ — אויסגעפיהרט פון א מיליטערישען ארקעסטער. 8.45 — אוונט־ידיעות 8,55 — אקטועלער שמועס. 9.00 — פליטען. 10.00 — סימפאנישער קאנצערט.

מעלדונג

פון דער „געזעלשאפט פריינט פון יודישען טעאטער” אין לאדז

קאמוניקאט

דערמיט מעלדען מיר, דאס פון 1־טען אקטאבער אן ווערען אנגענומען מיטגלידער (רינגס) פון 18 יאהר אן, וועלכע האבען א איינטערעס פאר דער סצענע. איינשרייבונ־גען יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 9 ביז 10 אוונט אין סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט צעגעלניאנא 27.

1. סטאמאטאלאגישע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

Dr. med. ד״ר

Sadokierski

פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77

ביורגיע פון ציינער, קיהן־באקען און יאסלעס

עמפפאנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאג.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

גרויסער ערפאלג פון „מימיסופיי” אין טעאטער ראזמאיטאשטשי

די פרעמיערע פון „מים־סופי” איז געווען א גרויס טעאטער געשעהעניש פאר לאדז, דאס פובליקום איז געזעסען געשפאנט ביז'ן סוף פון דער פארשטעלונג. דער עולם איז פערכאפט געווארען פון די סצעניש־אייגפאלען. די 32 בילדער, וועלכע ענדערן זיך מיט זייער א שנעלען טעמפא, שאפען די אילוזיע פון א קינא־שטיק און ווערען בעגלייט מיט הילכיגע אפלאדיסמענטען.

די פיינע אריגינעלע נעגער־מוזיק קאמפאניר'ט דורך הענעך קאן גיט צו דער פארשטעלונג איהר ספעציפישען קאלאריט.

הייגט ווערט די פיעסע געשפילט 9.15 אוונט.

גרויסער ערפאלג פון „אמעריקאנער ליטוואק” אין פילהארמאניע

צוליב'ן גרויסען ערפאלג, פון דער אפערעטע דער „אמעריקאנער ליטוואק” האט די דירעקציע בעשלאסען צו געבען נאך עטליכע פארשטעלונגען פאר'ן אראפנעמען די פיעסע פון רעפערטואר צוליב'ן צוגרייטען פון א נייער פיעסע.

דער „אמעריקאנער ליטוואק” איז געווארען דאס געשפרעך אין יעדער שטוב, סיי דורכ'ן שפילען, סיי דורך די ארטיסטען. די אפערעטע דער „אמעריקאנער ליטוואק” האט א שפע פון געזאנגס־נומערן, טענץ און אויסשטא־טונג. אין דער אפערעטע נעמען אנטייל די גוט בעקאנטע ארטיסטען: נחמה, קאדיש, האש, קוטנער, טאפעל, ליפאוו־סקא, אידיקא, גראדנער, ראבין רייכער א. א.

הייגט 9 אוונט גרויסע פאפולערע פאלקס־פארשטע־לונג צו בילינע פרייזען.

פון פילהארמאניע

יוסף שמידט אין לאדז

שוין מארגען, דעם 13־טען אקטאבער ד. י. 8.30 אוונט טרעט אויף מיט איין אייגציגען קאנצערט דער קעניג פון די טענארען יוסף שמידט, וועלכער איז גוט בעקאנט פון די קלאנג־פילמען און ראדיא־אודיציעס.

דער פראגראם בעשטעהט פון נאך נישט געזונגענע אין לאדז לידער.

פון פוילישען טעאטער

הייגט און מארגען 7.30 אוונט ווערט געשפילט „לודזשע נא קושע”!

קלאנג־קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

שלאגט רעקארד מיט זיינע פילמען פון הויכער קלאס! נאך דעם ריזיגען ערפאלג, וואס עס האט געהאט „היינטיגע צייטען” מיט Charlie Chaplin געהט הילנט ווידער א פרעכטיגע פרעמיערע! מייסטערווערק פון VAN DYKE

„Rose Marie”

מיט Jeanette Mac Donald i Nelson Eddy

די זעהר מעלאדישע און פאפולערע וועלט־אפערעטע אין עמאצ־יאנירענדע פילם־ראמאנס. ביז־איצט האט נאך קיינער נישט געהערט אזעלכע שעהנע רייצענ־דע מעלאדיעס ווי מ'הערט אין „Rose Marie”

שוין אין נעכסטען פראגראם: „דער קליינער לארד”

ווירכטיג פאר אלע!

דרוקערײ בראמבערג

לאדז — 8 צעגעלניאנא 8

טעלעפאן 255-09

טריקאטאזש־פוזים טריקא־עטיקעטען

שטריק־פאבריק. שטריק־מאנופאקטורען

וועש־פאבריק. פערשיר. עטיקעטען און מיטען

קאנפעקציאנערען מיטען־עטיקעטען

שניידער־מייסטער מאס־ביכער

בעקער־מייסטער ברויט־עטיקעטן

פריוואטע, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה־קארטען צו בילינע פרייזען.

בקאנטמאכונג!

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם ג' לאדזער פובליקום, אז עס איז ערעפענט געווארען די ניי־מאדערנע

טאנץ־שולע

אויף פיעטריקאווער 89

קווער אפיצינע פארטער

אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ־לעהרער

S. Rubinsztajn

בעם. פאר אהאנסירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.

איינשרייבונגען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 10 אוונט.

מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער.

ס. רובינשטיין.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM”

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער, קאמ־בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס. אלץ צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט ווטפל. רעפעראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס עס וערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה״ה דאקטוירים.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-78

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועגעריש־קראנקע, מענערשוואכע און הויט־קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס־סטאציע

איז טעטיג א גאנצען טאג און נאכט

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. E·WAJNBERGOWA

אויגען־קראנקהייטען

Dr. med. M. WAJNBERG

נערוועז־קראנקהייטען

האבען זיך איבערגעצויגען אויף LEGJONÓW 3 (Zielona) tel. 172·20.

DR. MED. G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11–2 און פון 5–830 אוו

Doktór A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראנקהייטען (ספעציעל לונגען)

צוריקגעקעהרט

Piotrkowska 109

telef. 220-25

לעטשניצע

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

11 בזשעזשינער 11

טעל. 137-63.

עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים: ד״ר קויפמאן, ד״ר דינענזאן, ד״ר רויטער, ד״ר שפירא, ד״ר נאדעל, ד״ר י. איציקזאן, ד״ר סטופאי, ד״ר שמירנעלד

נערווען־קראנקהייטען

און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע

אלע ארט אימפונגען.

א וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאר וועבעריש־קראנקע

מאנער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען־דאקטאר פון 11־1 און פון 5־7 אוונט.

א בעראטונג 3 זל.

הריינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

100 zł. tygodniowo. Poszukuję agentów do artykułów pierwszej potrzeby. Zgłaszać się o godz. 19—21 wiecz. Zalc. Gł'wna 55.

ראקאלען

ביליג איבערצוגעבען אנ'ארבייטס־לאקאל אויף זאכאדניא 57 (רוג שרוד־מיעסקא), פראנט, ביים טאפעצירער.

א נישט־מעבלירט צימער

מיט בעקוועמליכקייט ביי א בעסערע פאמיליע אין א ריין הויז פאר 1 פערזאן ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען אין אדמיניג. אונטער "T".

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר איין פערזאן איז אפצוגעבען. פאמאר־סקא 14, אפיצינע 2, שטאק, לאסקי.

פערשידענעס

איך זוך א שטעל צו לערנען סווי־טערס מאכען. סקווראווא 6, כאלפווא.

מיר זוכען א פערטרעטער אין דער שיך־בראנזשע און פון שוסטער־צוגראטען אפערטען צו פוקס, פיעטריקאווער 87, אונטער „Przedstawiciel”

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 20 טעג אפילו דעם וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. אלעיע 1־טער מאי 4 ביי ליפשיץ.

פרייע פאסטענס

א האנד־זאקען־מאכער, וואס בעזיצט א 120 מאשין, קאן זיך מעלדען פאלור־ניאווא 18 אין טויער לינקס, וו. 51.

א קוואליפיצירטער פערקויפער (רין) צו הערן־ און דאמען־קאנפעקציע ווערט פון זאפארט געברויכט. צו ערפאהרען קילינסקיעגא 129, וו. 34

א יונגעל פון 18 יאהר ווערט גע־ברויכט שענקיעוויטשא 3/5, ביי איראן.

ס'ווערט געזוכט זאפארט קוואלי־פיצירטע געטרע־נייהערס. צו מעלדען זיך 11. ליסטאפאדא 43, ווידאווסקי, קווער אפיצינע.

ס'ווערט געזוכט א דאמען־שניידער־ארבייטער בעשטעלט. זשוואדזקא 15, וואוינונג 30.

איך זוך אנ'ארבייטער אויף א 4־ער מאשינדעל פון הענדשקעס. צו ערפאהרען וואלבארסקא 5, יעקב גאר.

איך זוך א צושטויסער צו 3 שקאר־פעטען־מאשינען. צו ערפאהרען פעפער־גאס 17, אין דער זאקען־פאבריק פון קאהן.

ס'איז נויטיג א האנד־נייהערין צו סוועטערס. אגראדאווע 20, ביי ערליך.

עס ווערט געזוכט א שיך־יונגעל פילסודסקיעגא 22, וו 35

א גוטע שפולערקע ווערט געזוכט ביי קאפלאוויטש, ציגעל־גאס 21, רעכטע אפיצינע, 1־טער שט.

אנאנסען־פרייז:

פארן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער־שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער־שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פארין אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטרא־ציע איז אפען ביינאג און ביינאכט אהן איבעררייס פעהלערען וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינ־האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרו־קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat”, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat”. Piotrkowska 21.